

STUDENTI

IZNĀK 2 REIZES
MĒNESĪ

AKADEMISKĀS DZĪVES LAIKRAKSTS

NUMURS MAKSĀ
20 SANT.

K. Branta un K. Upešlejas nodibināts 1922. gadā.

Redakcija un kantoris
Rīgā, Meierovica b. № 11, dzīv. 15. (Ieja no Valdemāra ielas). Tālr. 32636. Runas stundas:
svētdienās no 11—12, pirmdienās no 18—19.

Pasta adrese: Rīgā, Pasta kaste № 70. Pasta tek. rēķ.: 424. Gada abonem.: Ls 3.—
Sludinājumu maksa: priekšpusē 90 sant, tekstā 60 sant., sludin. daļa 20 sant., pa-
netirindīnu + 5% sludināt. nodoklis

№ 172.

Trešdien, 3. decembrī 1930.

IX. ak. g.

L. Ū. Studentu padomes vēlēšanas š. g. 7. dec.

Paziņojums.

Sākot ar šo numuru laikrakstu „Students” izdos un vadīs kopīgi L. Ū. Stud. vienotņu Vienkopa un Latvju Nacionālo Studentu Biedrību Savienība.

No līdzšinējiem izdevējiem.

Savā laikā daudz apgalvojumu bija jādzird laikraksta „Students” dibinātājiem, ka tāds izdevums ilgi nepastāvēšot, jo studenti varot iztikt ar dienas laikrakstiem, kur viss vajadzīgais atrodams. Šiem apgalvojumiem bija zināms pamats, jo neviens no viņu izteicējiem nav mēģinājis vēlāki līdzdarboties laikrakstā. Bet tas nevarētu būt akadēmiskās jaunatnes laikraksta vajadzības un nozīmes patiesais novērtējums!

Dibinātāji tomēr bija citos ieskatos, ka īpašs studentu orgāns var pastāvēt, jo universitātes audzēkņiem ir ļoti daudz īpatnēju prasību un vajadzību, ļoti daudz īpatnēju akadēmiskās dzīves parādību, domu un izjūtu, kas vienīgi pašu studentu vadītā un izdotā laikrakstā var izpausties. Akadēmiskā jaunatne ar dzīvo interesi un līdzdarbību „Studentā” pilnā mērā attaisnoja šos ieskatus. Un „Students”, ka akadēmiskais izdevums, no pirmiem numuriem paliek noteikti jaunatnes laikraksts. Tas pirmais pozitīvais un vērtīgākais sasniegums viņa izveidošanas gaitās! —

„Studenta” pirmie gadi (1922., 1923. g.) laimīgā kārtā sakrīt ar vispārējās nacionālās pašapziņas pieauguma laikmetu. Lielā sajūsmā, kas daudzus uzšūpoja pārāk augsti, kas tikai nedaudziem norādīja, cik maz ir strādāts patiesā nacionālisma izkopšanai un izveidošanai, — vilka „St.” uz augšu, pildīja viņa rindas un radīja diezgan plašas lasītāju aprindas. „Students” neļāvas apreibināties no saviem relatīviem panākumiem akadēmiskās aprindās, un pirmais norādīja, ka vienkāršās jūtoņas politika slēpj sevi šaurirdību un zemiskumu, kaut arī viņa risinātu tik svarīgu nācijas centienu, kā — nacionālismu.

Pēc lieliem uzplūdiem seko lieli atplūdi. Jauna toreiz bija mūsu akadēmiskā saime, vēl jaunāks viņas preses orgāns. Nekur tuvāk apkārtnē nebija saskatāmi kulturālie dziļumi, kur varētu novadīt skrejošos atpakaļ nacionālisma ūdeņus. Plašumam bija jāsakļaujas seklumā. Ar smagu sirdi un dziļu pieņēmuma apziņu „Studenta” dibinātāji sāka meklēt dziļāku un tiesāku atbalstu studentos un viņu organizācijās. „Studentam” bija jāpaliek par permanentu akadēmiskās dzīves orgānu, kā pastāvēšana nebūtu atkarīga no viņa redaktoru un izdevēju personīgās situācijas un studiju ilguma. Bija jārod iesāktā darba turpinātāji!

No sākuma darba turpinātāja bija domāta Stud. Padome, bet drīz vien noskaidrojās, ka tas nav iespējams aizgluži bezpartejiskas un nepieciešamās vienprātības un kopdarbības, bez kā laikraksta vadīšana nevar sekmēties un labumus nest. Kā toreiz, tā tagad valdošam nogrupējumam nav bijis patikas uz nesavtīgu intensīvu intelektuālu vai morālisku darbību, par ko galu galā neviens sevišķu pateicību nesajem.

Šajā laikā (1924. g. beigās) nodibinājās jaunais īpatnēji latviskais veidojums — studentu vienotnes. Tās nāk, pie līdzšinējiem izdevējiem ar priekšlikumu, „Studenta” turpmāko vadību un izdošanu uzticēt viņām. Attiecībā uz jaunajām organizācijām, šo priekšlikumu nevar uzskatīt kā spēka pārvērtējumu, jeb — savtīga aprēķina

kalkulējumu. To „Students” turpmākās gaitās nerāda! Vienotnēm, — kas vislielāko pateicību „Studentam” parādā, par viņa krātām atziņām, kas vēlāk izmantotas pie šo pašu organizāciju dibināšanas un izveidošanas, — dabīgi bija jāpaliek par līdzšinējo izdevēju darba turpinātāju. 1925. gadā par „Studenta” izdevēju un vadītāju paliek vienotņu „Vienkopa”.

„Studentam” sākās jaunas darbības posms. Viņa tuvāko novērtējumu atstāsim mūsu pastāvīgiem lasītājiem un līdzstrādniekiem. Mums tagadējiem izdevējiem vismazāk būs ko izcelt laikraksta darbībā. Un, kā tiešiem darba dārtājiem, mums trūkst tekošā darbā pietiekošas perspektīvas sasniegumu novērtējumam. Vel ne tuvu veikts tas, ko „Students” apņēmies veikt un sekmēt, — pārāk īss bijis darba laiks, pārāk liels un plašs darba lauks. Tāds pats aicinājums, kas izskanējis deviņi gadi atpakaļ, tāda pati apņemšanās, kas izteikta trīs gadi vēlāk un tāds pats solījums arī turpmāk skan: **zinātnei, darbam, skaidrībai, brīvībai un tēvuzemei!**

„Students” nekad nekalpos atsevišķa nogrupējuma interesēm. Par savu augstāko un tuvāko uzdevumu viņš uzskatīs latvju studentu sakausēšanu kopējā akadēmiskā saimē. Viņš mācīsies un strādās tā, it kā viņam kāds pienākums būtu devis, pārveidot mūsu tautas, sevišķi — studentu kultūrālo dzīvi. Jo tā ir katras jaunatnes preses sociālā misija. Viņš nekad nenostāties pret zinātnisko darbību šaurās speciālitātēs. Gluži otrādi: viņš grib būt palīgs šinī darbā un ierosinātājs, ko domājams, arī turpmāk neliegs mūsu audzinātāji un vecākie kolēģas. Jo nākotne no studenta prasīs trīs lietas: prast darbu darīt, aizstāvēt savu darbu un uzskatus rakstos un ar dzīvo vārdu.

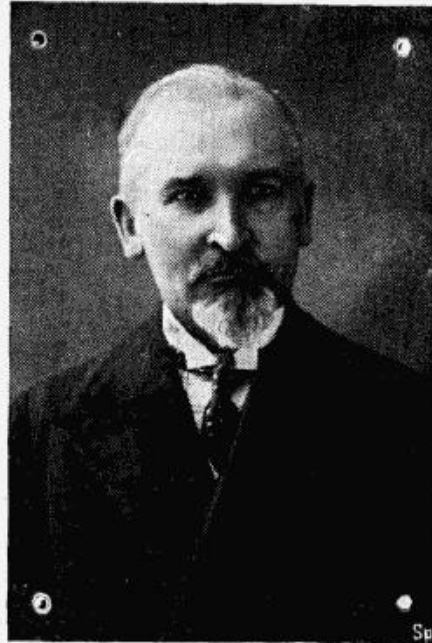
Un kā tas, šā sēmes tra pirmā numurā, bez pārpratuma bija teikts, — „ka topošā latvju intelligēnce, kas meklē un cenšas pēc latviešu gaišākiem mērķiem un gara gaismas, ir pulcējusies un pulcēsies joprojām vēl kuplākā skaitā ap mūsu vecāko akadēmiskās dzīves laikrakstu „Students”, — liktās cerības no vienotnēm uz plašāku sabiedrības un studentu aprindu sadarbību „Studentā”, ir attaisnojušās. Ap viņu pulcējas, no agrākiem gadiem, viena daļa Mākslas Akadēmijas audzēkņu, atsevišķas grupas no konservatorijas aprindām, pēdējā laikā — jauno literātu un rakstnieku organizācija „Zaļā Varna”. Ar šo numuru „Studenta” izdevniecībā un tiešā līdzdarbībā iestājas nacionālās stud. biedrības: Austrums, Atauga, Ziemeļniece un Ziemeļniece.

Ar to noslēdzas otrs darbības posms. Jaunie ierosinājumi, kas izsaukušī zināmas pārgrozības studentu organizāciju aprindās, laimīgā kārtā, šai darbības posmā, visi nākuši caur „Studenta” rindām. Deviņi gadi no „Studenta” paustā balss pēdējā gadā ir izsaukušī atbalsi — „Universitātes” un „Studentu Dzīves” veidā.

Tagad, jauniem līdzizdevējiem klāt nākot un izejot trešā darbības posmā, novēlam „Studentam” **iet uz jauniem sasniegumiem!**

No jaunajiem līdzizdevējiem.

Pēdējos gados aizvien noteiktāk izzīmējas latvisko studentu organizāciju centieni tuvināties, iet sānu pie sāna kopējo ceļu, — izveidot īpatnu latvju intelligēnces

Lietuvas Universitātes rektors prof. Čepinskis.
Sakarā ar pēdējiem Lietuvas un Latvijas tuvināšanās soļiem.

seju. Patlaban uzsākts jauns posms šinī virzienā: Vienotņu Vienkopa un L N S B Savienība apvienojušies pie kopēja darba — akadēmiskā laikraksta izdošanas. Sākot ar šo numuru Savienības („Austrums”, „Atauga”, „Ziemeļniece”, „Ziemeļniece”) pārstāvji stājas blakus šo darbu līdz šim veikušiem kolēģiem — vienotniekiem pie laikraksta „Students” vadības. —

Atzīstot līdzšinējos „Studenta” centienus arī par mūsējiem un izsakot līdzšinējai vadībai visdziļāko atzintību par gadiem ilgi veikto darbu, mēs, jaunie līdzvadītāji, gribam šeit tsumā iepazīstināt lasītājus ar savu viedokli latvju studejošās jaunatnes sadzīves jautājumos.

Mūsu centieni ir bijuši, ir un mūžam būs: latvju intelligēnce pierder latvju tautai! — Stipra būs tikai tā audze, kuŗa nenovēršies no celma, kas viņu radījis un izaudzējis, bet turēs to svētu. Stipra būs tikai tā intelligēnce, kas veidos savas tautas īpatnībām atbilstošu dzīvi. Vēl tikai 10 gadus latvju tauta ir brīva no svešu tautu jūga. Tikko nostiprināti un izveidoti valsts dzīves pamati. Tagad pēdējais laiks enerģiski stāties pie mūsu sabiedriskās un akadēmiskās dzīves nostiprināšanas latvju garā, — pie viņas latviskošanas.

Tāpēc, lai noskaidrotu, ar ko mums šinī darbā ir pa ceļam ar ko nē, apskatīsim mūsu attiecības ar pārējām nacionālo studentu organizācijām:

Ar vienotnēm, kas radušās uz latvju zemes un savas tradīcijas smēlušās Latvju Dainās, mums vienmēr bijusi vislabākā saskaņa. Un viņa tagad jau novedusi pie kopējā konkrētā darba. —

Ar rustikāņiem mēs esam sadarbojušies Studentu Padomē par tik, par cik viņi savā svārstīgumā nav gājuši mums svešus ceļus.

Par konkordiešiem mēs spriedumu negribam nodot, iekams šī jaunā organizācija nebūs akadēmiskā dzīvē un sabiedrībā noteiktāki parādījusī savu garīgo seju. Mēs apsveicam viņu centienus atrastties no svešu tautu iespaida. Tikai, diemžēl, savā ārējā formā viņi šinī virzienā tālu nav tikuši. Protams, mēs nenovērtējam „vīru pēc cepures”. Šai ziņā raksturīga mūsu sekļajam un

ārišķam laikam ir tā „krāsu cīņa”, kas lūk jau vairākus gadus turpinās starp korporācijām un konkordiešiem. Izsludinot „svēto karu” pret konkordiešiem viņu 4 krāsu dēļ, korporācija lūdz ar to lieku reizi pasvītroties, ka viss korporāciju saturs un spēks šķiet būt — viņu ārējās nozīmēs. — Nevīlus uzmacās jautājums: atņemiet viņiem lentes un deķeļus, — kas tad paliks pāri? —

Visbeidzot — mūsu attiecības ar korporācijām. Mēs neesam naidnieki, kā to bieži sabiedrībā uzskata, jo stāvam par akadēmisko nacionālo spēku sadarbību. Bet mēs nevaram akceptēt daudzās no tām īpašībām, kas raksturo mūsilaiku korporāciju.

Mēs nevaram atzīt, ka latvju „zemes sāls” — intelligēnce lej savu latvisko vīnu citā gadusimtā, citā tautā un citos apstākļos un tradīcijās veidotā traucā. Protams, to darīt ir daudz ērtāki, kā sitienu pa sitienam kalt īpatnu, latvisku kausu. It īpaši tas attiecas uz pelēko viduvējību, kuŗai tik segt savu iekšējo tukšumu ar ārēju forsu un bramanību. Bet mūsu intelligēncei tas godu nedara. Jo ikvienai kultūras tautai ir savs īpatns studenta tips, tikai latvjos dominē germāniskā „burša” tips.

Mēs nevaram atzīt, ka latvju zēni, kuŗu tēvi, jeb tēvu tēvi gājuši saltkuši aiz arkla, tagad spēlē „aristokrātus”, savā pašapzībilnātibā nemaz nesaskatot, cik smieklīgs ir šāds „parvenu” kults. Gara aristokrātam būt ir ikviena latvju censoņa ideāls. Bet tēlot „zilo asiņu” pārstāvi ar pārspīlētu „uzstāšanos”, dzīvošanu pāri līdzekļiem nozīmē — kropļot mūsu valsts dzīvi un radīt korrupciju un panāmu atmosfāiru.

Mēs nevaram atzīt šo stulbo iedomību un nicinošo izturēšanos, kādu mēdz izrādīt „pilnāsiniņgs” korporālis pret pārējiem studentiem un citiem, „zem” viņa stāvošiem cilvēkiem, un kuŗa patapināta no vācu mietpilsonībai tik raksturīgā „kastu” gara. — Savā laikā mūsu vācu kakla kungi apgalvoja, ka cilvēks sākoties tikai no barona, bet mūsdienu „simts procentīgais” korporālis vienmēr vēl iedomājas, ka students sākās tikai no „burša”.

Mēs nevaram atzīt, ka konvent-

dziļokļos pastāvīgi žūp o (vai nu viena, vai otra kompānija), un ka tādā kārtā jaunie, trauslie raksturi, kas kā „fuksi” stājas veco dzērāburšu saimē, tiek p a v e d i n ā t i u n p i e r a d i n ā t i, (un kaut arī ne ar piespiešanu, kā to mēdz uzsvērt korporēji) sistematiski līdz dziļojot šai alkohola tvana atmosfērā, pie dzeršanas, un ar laiku daudzi no viņiem kļūst par alkoholiķiem. Mēs pielaižam alkohola lietošanu atsevišķās retās reizēs (organizāciju svētkos, izrikojumos), bet ne sistematisku „pumpēšanu”, kāda notiek konventos.

Stipram, nosvērtam raksturam korporāciju iekārta, pajēmieni un „alus komangi” nav bīstami (tāpēc arī no korporāciju vidus, neraugoties uz visu minēto, izlaužas sabiedrības kalngalos viens otrs vērtīgs darbinieks). Bet trau-lākie un vienprātīgi noskaņotie raksturi šai tvanā aiziet bojā. — „Es neredzu Latvijai nākotnes no šāda gara!” — rakstija pirms gada kāds pazīstams pādagogos.

Vis par korporācijām teiktā, protams, tikai pa daļai attiecas uz studentu korporācijām, kuŗas, kā vācu „Burschenschaft” u” kopiju kopijas, protams, daudz bālāki atveido visas šīs mūsu tautas garam svešās parādības. Tomēr arī viņas daudz ko iegūtu, ja ierobežotu savas tieksmes uz „grandes dames” spēlēšanu un tātad vietā liktu latvju sievietes tikpat vērtīgās, cik tkamās īpašības — piemilgo vienkāršību un sirsnību.

Tās būtu isumā mums radniecīgās un mums svešās parādībās nacionālo studentu organizētā saimē. Neorganizētais students akadēmiskā dzīvē maz saskatāms, jo ir pārāk aturtīgs un kautrs. (Varbūt tāpēc, ka liela daļa neorganizēto spiesta savu laiku sadalīt vienīgi starp eksistences minimuma un sinātnes darbiem?)

Bet kā vieniem, tā otriem veltīts mūsu aicinājums:

Veidosim latviskāku latvju intelligences seju!

Miluras tekstil augstskola.

Miluras tehniskā augstskola, speciāli vēršanās, aušanās un adīšanās, ir kā tāda tipa, viena no ievērojamākām Ei-

Studentu padomes vēlēšanu zinašanai!

(Izvilksms no „Latvijas universitātes studentu padomes satversmes”).

5. Studentu padomi izvēl visi Latvijas universitātes studenti, Latvijas pilsoņi, uz vienu gadu. Padome sastāv no 40 locekļiem.

6. Visa Latv. universitāte ir viena vēlēšanu vienība.

7. Vēlēšanas notiek uz vispārēju, vienlīdzīgu, tiešu, aizklātu un proporcionālu vēlēšanu pamatiem, — pēc grozāmiem kandidātu sarakstiem.

15. Kandidātu sarakstu vēlētais nodod slēgtā kuvērā vēlēšanu komisijai, uzrādot matrikulu, uz kuŗas izdara atzīmi par balsu nodošanu.

17. Studentu padome uzskatāma par ievēlētu pie jebkuŗa nodota balsu skaita.

19. Sūdzības par vēlēšanu nelikumību iesniedzamas vecās studentu padomes prezidijam 7 dienu laikā pēc vēlēšanām. Ja sūdzības šai laikā nav ienākušas, tad jaunā studentu padome skaitās par likumīgi izvēlētu. Pretējā gadījumā iesniedzamas sūdzības studentu padomes prezidijam iesniedz universitātes padomei, kuŗa 7 dienu laikā skata cauri, ja atrod tās par dibinātām, tad mēneša laikā izdarāmas jaunas vēlēšanas.

ropā. Ecole Superiere de Fueature. Tissage et Bouneterie a Mislhause. Skola dibināta 1861. g. un ir viena no visvecākām un pilnīgākām šinī nozarē.

1929. mācības gadā skolu apmeklēja 156 audzēkņi no 19 dažādām tautībām. Skola sastāv no trīs nodaļām: vērpsanas, aušanas un adīšanas. Katrā nodaļā kurss ilgst vienu gadu. Tā tad skolu var beigt trīs gados. Mācības ir teorētiskas un praktiskas. Skolai pieder 4500 kv. m. plašas darbnīcas. Šinīs darbnīcās uzstādītas 60 vērpsanas, 70 aušanas un 45 adīšanas mašīnas, neieskaitot daudzos sīkos aparātus un instrumentus. Visas mašīnas ir pēdējās konstrukcijas un ziedotas skolai no Francijas un ārzemju mašīnu fabrikām un lielrūpniekiem, kas skolu pabalsta. Visas šīs mašīnas tiek iedarbinātas no 75 elektromotoriem, 0,3—40 HP. Prak-

1930. g. 7. dec. Studentu Padomes vēlēšanās

iziet šādi kandidātu saraksti:

1. Apvienoto latviešu korporāciju kandidātu saraksts;
2. Židu progresīvo studentu kandidātu saraksts;
3. Apvienoto sociālistisko studentu kandidātu saraksts;
4. Krievu studentu organizāciju apvienotais kandidātu saraksts;
5. Latvju Nacionālo Studentu Biedrību kandidātu saraksts;
6. Apvienotais konkordiju kandidātu saraksts;
7. Apvienotās Darba Studentības kandidātu saraksts;
8. Studentu — zemnieku kandidātu saraksts;
9. Apvienotais Latgales studentu kandidātu saraksts;
10. L. U. sportistu kandidātu saraksts;
11. Vācu studentu savienības kandidātu saraksts;
12. Apvienoto studenšu korporāciju kandidātu saraksts;
13. Vienotņu apvienotais kandidātu saraksts;
14. Židu nacionālo studentu kandidātu saraksts;
15. Nacionālo studentu apvienības kandidātu saraksts.

tiskos darbos vērtuvē, lielāku vērtību piegriež kokvilnai un vilnai. Citas šķiedras apskata vairāk teoretiski. Aušanās un adīšanās praktizējas ar visām šķiedrām. Kā jau visās lielākās Francijas tehniskās augstskolās un institūtos, sievietes arī šeit netiek uzņemtas. Minimālais iestāšanās vecums 17 gadu. Iestāšanās eksāmeni notiek no 27. IX.—1. X. Programmā fizika, ķīmija un matemātika, augstāka, kā Latvijas reālskolās.

Augstskolā tiek uzņemti arī ar Latvijas reālskolas beigšanas apliecību, tikai kā papildu eksāmeni jāliek rasešanās un brīvroku zīmēšanā. Franču valodas eksāmena nav. Skolas maksa gadā 1150 Ls jāmaksā sēmesra sākumā rudenī un pa ziemas svētkiem. Te ir vēl jāpieskaita 80—120 Ls paredzētām ekskursijām uz vietējiem un ārzemju rūpniecības centriem. Stu-

denti dzīvo mēbelētās istabās, kas kopā ar uzturu mēnesī izmaksā ap 300 Ls. Pie augstskolas brīvklauštāji un stipendianti nav paredzēti. Skolas gads skaitās no 3. X.—15. VII. sastāda 8—10 st. dienā skolas telpās un bez tam vēl mājās, tā kā blakus nodarbošanās ir izslēgta. Izņemot teoriju un praktiskos darbus tiek lasīti vēl šādi priekšmeti: mēchanika, elektrotehnika, motori, tvaika katli, būvniecība, stiprības mācība, vispārējā ķīmija, balsināšana, krāsošana, šķiedru tīrģus, tautsaimniecība, grāmatvešana un rasešana. Visas lekcijas notiek franču valodā. Ik gadus, kā jau minēju, tiek rīkotas vairākas ekskursijas, galvenā kārtā pa Franciju, Beļģiju un Šveici, apmeklējot ķīmiskās un tekstilrūpniecības, kur no speciālistiem tiek nolāstas lekcijas attiecīgās nozarēs.

Eksāmeni ir jāliek katru nedēļu. Gala eksāmeni ilgst no 15. VI.—15. VII. Atzīmes pēc punktu sistēmas. Atkarībā no punktu skaita iegūst I, II vai III šķiras diplomu katrā nodaļā. Ar diviem I šķ. diplomiem piešķir tekstilzinģenera grādu. I šķiras diplomu iegūst 30—40% no audzēkņiem, inģenera grādu pārējie.

Studentu dzīve, lielā darba laika dēļ, samērā klusa. Pastāv divas studentu biedrības. Vienā ir visi Francijas augstskolu studenti apvienoti un tās centrs atrodas Partzē. Otrā biedrībā apvienoti tikai Miluras augstskolu studenti. Pēdējā uztur studentu virtuvi, kas attīsta maz darbības. Dažādu tautu studenti nevar labi saprasties savā starpā, jo ārzemnieku ir ap 40% galvenā kārtā poļi un šveicieši. Milurē pastāv vēl ķīmijas institūts, kālija un tekstilķīmijas speciālistu sagatavošanai. Studentu kopā ap 400. Pilsētā ir 110 000 iedzīvotāju, galvenā kārtā kas komplektējas no strādniekiem, jo rūpniecība pilsētā un apkārtnē ir ļoti attīstīta. Galvenie rūpniecības uzņēmumi šādi: dzelzs lietuves, vērtuves, austuves, kālija raktuves, balinātavas, drēbju drukatavas un apretūras (Milurē). Ķīmiskā un zodas rūpniecība (Bāzilē). Petrolijas akas, ādas rūpn. (Strasburgā) u. t. t. Apkārtnē ir ļoti skaista un piemērota ekskursijām. Tuvumā ir Vogēzu kalni un Šveice.

E. L. Pierre.

Jāna Medņa dzejoļi.

Rožu smarža.

Ai zelta bite, zirņa zieds!
Sāk rudens vētra aso skreju
Un jūpa tūkstoš balsts kliez.
Vai projām iet vai palikt teju?
Tukšs puķu dārzs, nav jautro seju,
Kam tuvāk saulei tīkas būt,
Bet senās tekās, kur vien eju,
Sirds rožu smaršā tevi jūt.
Līdz sliekšnim tevi migla sniedz,
Un ciemos nedzird suņu reju,
Rūts zemā zvaigžņu mirdzu liedz.
Vai projām iet vai palikt teju?
Pa lēniem ūdeņiem uz leju
Es tevi sasniegšu varbūt, —
Kā mūziku, kā skumju dzeju,
Sirds rožu smaršā tevi jūt.
Sniegs pāri mīlas kapiem sniedz!
Tev vajag ledus svārku treju,
Pirms, sāpe, nāves miegu miedz.
Vai projām iet vai palikt teju?
Ar vizuļaino pārslu deju
Tik acīm atkal gaisām kļūt
Un gaisū sastapt tavu seju, —
Sirds rožu smaršā tevi jūt.
Pats šaubu liesmu sevī leju:
Vai projām iet vai palikt teju?
No savām rokām slēpties grūt, —
Sirds rožu smaršā tevi jūt.

Sonets.

Kad pirmais cūtrulis ar dziesmām gaisā
vijās
Un zeme kūpēja, — es ieraudzīju jūs.
Un saule skūpstīja tai skaitā dārzā mūs
Pie palu ūdeņiem un raibu ziedu vijās.
Un roka skaroties pie Jūsu rokas bijās,
Jo sevi nojautu: tās tikai mokas būs, —
Šī dvēse alkstošā nekad Jūs neiegūs,
Tik velti sapņojot mirs ātrās laiku mijās.
Nu dabā rudens jau un ledus puķes
plaukst;
Par dienu vienīgo nav mūžam sapņots
gana,
Prāts miera neatrod, bez gala dvēselei
aukst.
Kurjūsu ceļi iet, tur manus soļus mana,
Es klausos aiziedams, ka bālās lapas
čaukst,

Caur priedēm tumsušām nāk jūras du-
nēšana.

Peteris Atspulgs.

Briedums.

Mieži šogad sakrīt biežās veldrēs,
rudzu zelmens ātri saaug zaļš.
Graudus delnās lūko pārspiests mēlders,
pirmo malumu kad smalku maļ.

Bagāts rudens vienmēr prātā meties,
apcirkņos kad labprāt graudus rauš, —
sējums dzirksti brūns, dun klonā metiens,
kūlējs lukturi pie rījas sprauz.

Un no mājām izvest arvien biežāk
smagus vezumus ar maisiem drīkst.
Dzirnās miltos akmens mikstāk griežas,
sestdien krāsni smaršo plācens silts.

Zemniekam spēj visu iedot briedums,
kviešu maiss tam klēti svēts kā elks;
tirumos kad velts nav sēklas sviedums,
mutē maizes saldums paliek velgs.

Anfons Francis.

Satīšanās pēc gadiem.

Cik tālu, cilvēks, iesi?
Kaut visu varens ērglis,
I tad vēl saista pārklis,
Un atpakaļ reiz skriesi.

Nu sēri mijam skatus
Un vaicājam — Kā klājas? —
Dažs iemantojis mājas,
Cits tikai sirmus matus.

Drūp seno dienu mēness.
Viss sapņi vien un nieki.
Reiz zūd visskaļie prieki
Un vēji aiznes plēnes.

Šīs zaļās zemes gaisā,
Ja milejīs tu viegli,
Viss aizmirstas kā smieklī
Un zelta lapas kaisa.

Ramakrišna.

Cand. phil. Mauriņa Zentas 5. g. 14. nov., studentu biedr. Ziemeļniecē nolāsītā referāta atreferējums.

Eiropu ir pārjēmis intelektuālists. Indija turpretim ir vēl misticisma varā. Pārmērīgs intelektuālists apdraud mūsu gara dzīvi, tādejā pēdējā laikā arvienu vairāk rodas jaunas personības, kas grib vienot prātu ar iejūtu un zinātni ar reliģiju.

Šai ziņā visizcilākā personība ir Romens Rollans, viens no dedzīgākajiem austrumu un rietumu tuvinātājiem.

Savu ievērojamo grāmatu „Ramakrišnas dzīve” (1929. 2. izdevums) viņš veltī mistiķa un filosofa Ramakrišna personībai.

Ramakrišna dzimis 1836. g. kā vienkārša zemnieka dēls. Viņš ir jūtīgs, nervozs un ekstatisks cilvēks. Miris Ramakrišna 1886. gadā pēc lielām ciešanām ar vēzi, bet tās tomēr neaptumšoja viņa garu līdz pašam nāves brīdim.

Visu savu slimības laiku viņš piejēma apmeklētājus, kas atrada viņa vārdos apmierinājumu un iepriecinājumu. Augu dienu pie viņa cilvēki nāca un gāja, bet viņš nenoraidīja nevienu, jo bija sapratis, ka gudrība top tikai tad dzīva, ja kāds to uzņem, ja ir kāds, kam to sniegt. Katras dvēseles gaisūmā ir tikai tik daudz nozīmes un vērtības, cik citi par viņu prēcājas. Ramakrišna pats nav ne vārda uzrakstījis, viņa mācību uzraksta viņa skolnieks Vivekananda. Vivekananda, kādreiz dzirdedams par Ramakrišnu, aiz ziņkārības aiziet pie viņa un top par viņa ievērojamāko skolnieku un dedzīgāko piekritēju.

Ramakrišna modina Vivekanandā ilgas pēc Dieva un viņš atstāj visu savu bagātību un ārejas dzīves spožumu un nogremdējas Ramakrišna mācībā.

Ramakrišna ilgojās pēc cilvēkiem un meklēja kontaktu un garīgu tuvumu ar tiem. Viņa mācība, viņa domas ierosina tieši, viņš nenoliek starp sevi un

citiem grāmatu sējumus. Cilvēks ir svarīgs un nozīmīgs un viņa dzīvais vārds. Ramakrišna domā, ka visas reliģijas ir tik patiesas, cik patiesi viņu nesēji. Ramakrišna sniedz gaišu un līgsmu reliģijas izpratni. Visu jaunu mācību radītāji sākot ar Kristu ir traģiskas personības, vienīgi Ramakrišnas personība nav traģiska. Viņa dzīvē trūkst pat drāmatisku momentu. Romens Rollans saka: „Ramakrišna ir tik gaišs kā Mocarta mūzika”. Ramakrišna neprasīja, lai viņa mācekļi atstātu novārtā ikdienišķos pienākumus. „Ja jūs strādājat, tad strādājat tā, lai viena jūsu roka dara darbu un otra skaņas pie tā Kunga kājām”. „Jūs sirds lai būtu puķe, no kuŗas bites sūc medu, bet lai tā neprasa algu un negrib neko sev paturēt”.

Ramakrišna sludina atturību t. i. pašsavaldišanos. Ir jāvalda par savu miesu, iegribām un dziņām.

Atteikšanās un iekšēja šķīstība nav tik svarīga darbos, bet gan domās. Padarīts darbs ir arī zināmā mērā atbrīvojums, bet nekrietnas domas sagrauz un iznīcina mūsu dvēseli. Liela māksla ir arī strādāt bez pielīpsanas savam darbam.

Tas nenozīmē strādāt bez rūpības, bet gan tā, lai mēs nekļūtu sava darba vergi, jo cilvēks ir kas vairāk kā viņa darbs.

Referente beidz ar vārdiem: „Ja gribat Dievu atrast, kalpojiet cilvēkiem. (Vivekananda).

„Dievs ir visos cilvēkos, bet visi cilvēki nav Dievā” (Ramakrišna).

Dzejnieks Kārlis Strāls šinīs dienas svētkos 50 sūpulsvētkos. Strāla dzeja iezīmē stingras formas, kuŗas visums izdevīgi kontrastē ar dzejnieka jūtu kvēli. Patlaban dzejnieks strādā pie romāna „Kaŗš” pēdējās daļas uzrakstīšanas, kuŗa tieo latviešu strēlnieks.

L. Ū. stud. vienotņu stud. pad. vēlēšanas platforma un viedoklis.

Vienotņu pārstāvju darbs Studentu Padomē.

Nav tālu vairs tā diena, kad Latvijas universitātes studenti uz īsu brīdi pārtrauks studijas, lai vērstu uzmanību uz savu pašvaldības organu — Studentu Padomi un par jaunu to ievēlētu. Laiks, kad Studentu Padomes popularitāte bija noslidējusi galīgi zemu studējošo aprindās, ir pāri un tā vietā radies jauns uzplūdums — Studentu Padomē ir svarīgs faktors studentu dzīvē. Idejiskās cīņas un pārsvars bijuši ārkārtīgi svarīgi. Atskatoties atpakaļ desmit gadus, redzam, ka absolūta noteikšana atradās progresistu resp. socialistu rokās, viņu skaits ar katru gadu katastrofiski krities, līdz pagājušās vēlēšanās tikko ieguva ceturto mandātu. Tātad pašā laikā pieaudzis korporāciju pārstāvju skaits, kas savu augstāko punktu sasniedza 1927. gadā, kad arī vēlāk ar katru gadu pa vienam mandātam zaudē un jauno novirzienu studentu grupas paliek arvienu stiprākas. Vēl šī padomes sastāvā korporācijām kopā ar minoritāšu pārstāvjiem bija vairāk par pusi, bet vispārīgi pieaugoša interese studējošos par jaunām idejām, centieniem un sadzīves formām liek domāt, ka korporāciju kalngali pārauguši un, ka šī varas zvaigzne sāk norietēt. Vienotnes paceldamas savu karogu, ir aizrāvušas līdz ar sevi daudzus jaunus domu biedrus un spēlējušas ievērojamu lomu veco aizspriedumu un dogmu izbeigšanā. Ievēdamas Studentu padomē vienotnes atzīst, ka pašvaldības organam piedodot jaunu saturu, tas var kļūt par nozīmīgu plašās apmēros visai studējošai saimei un Latvijas valstij.

Jaunie ceļi savienoti daudzām grūtībām, Mūsu pārstāvju skaits niecīgs — divi locekļi no četrdesmitiem; tādēļ mums bija jau sākumā jāmeklē saprašanās un sadarbošanās ar mums tuvu stāvošām frakcijām — kā tādas izrādījās Nacionālo Studentu biedrību un zemnieku frakcijas. Ar minētām frakcijām nodibinājām neoficiālu bloku. Šāda kopēja sadarbošanās veicināja piespiest valdošo — korporāciju frakciju uzklaustīt ierosinājumus un bez tam, paātrināja savstarpējo vietu sadalīšanu pa komisijām.

Izejot Studentu Padomē, darbības koordinēšanas un labākas pārskatāmības, kā arī izveidošanas dēļ, esam piejēmuši darbības schematisku attēlu. Pagaidām tas vēl ideāls schematiskais attēls, kur daudz kas papildāms. No tā esam vadījušies un centušies ievērot arī tadā gultnē visu St. Padomes darbu. Būdami ar īpatnēju darbības izveidošanās uzdevi, savā darbībā esam uzdevušies uz daudzām pretestībām un šķēršļiem. Neskatoties uz mūsu nelielo pārstāvju skaitu, tomēr mums bijusi iespējama iegūt vairākas komisijas vietas un jemt tāt dzīvu dalību.

No vienotņu puses ieiet locekļi sekojošās Studentu Padomes komisijās: namu, studentu dienas, pašvaldības, sporta, grāmatnīcas un revīzijas. Bez minētā, kā studentu pārstāvis Universitātes Padomē ieiet J. Atrēns — vienotņu frakcijas loceklis. Jāpiezīmē, ka sakarā ar mūsu grāmatnīcas locekļa Jaunliniņa ierosinājumu, grāmatnīcas līdzšinējā vadība tika atlaista un izdarīta pilnīga iekšēja parkārtošana, kad arī atklājās grāmatnīcas izstrūkums, par ko vaino kā līdzšinējo veikalvedi, tā arī komisijas. Vienotņu frakcija atbalstījusi arī vairāku dzīvot nespējīgu komisiju likvidēšanu. Savā laikā mēs arī atbalstījām kultūras biroja likvidēšanu, par kuļa darbības neveiksmēm vainu no socialistu puses aiz neizprotamiem iemesliem gribēja uzvēlt mums. Līdzšinējais kultūras birojs nebija atradis pareizu darbības lauku, kāpēc atzinām, ka viņa ideoloģijai jāiet dabīgais nāves ceļš. Pēc mūsu uzteveres, kultūras birojam jābūt Studentu Padomē par centru, kuļā saplūstu idejiskā pašdarbība un izplūstu — starptautiski sakari. Vispārējās studentu tradīcijas un studentu intelektuālā darbība plašākā sabiedrībā. Kultūras biroja izveidošanai uz šādiem pamatiem no citu frakciju puses nebija pretimnāk-

Vienotņu apvienotais saraksts № 13.

Vienotnes iziedamas Studentu Padomes vēlēšanās pastrīpojušas, ka Studentu padomei kā pašvaldības organam piešķirama ievērojama nozīme. Agrākajos gados uzstādītā minimālā darbības programma (iespiesta „Studentā” 23. novembrī 1928. g.) paliek uz priekšu. — Tāpat jau agrāk esam publicējuši ideālo un iedomāto Studentu Padomes struktūru un to pievedam arī šogad. Šī shēma ir „ideāla”, jo daždas komisijas nevar dabūt savu izpaušmi pateicoties mūsu dzīves pašreizējiem īpatnējiem apstākļiem.

Līdzšinējais Studentu Padomes sastāvs pēc sava vairākuma nav latvju studentu domu izpaudējs, — studentu Padomēs jāatspoguļojas studentu sabiedriskās dzīves sejai, kā garīgā, tā arī saimnieciskā laukā un darbībai jāizpaužas trijos galvenos virzienos: 1) sakari ar Universitāti, 2) pašdarbība —

idejiskā un tehniskā, un 3) starptautiskie sakari. Apstākļu plānveidīgai noskaidrošanai vienotņu frakcija ierosinājusi noorganizēt statistisku biroju, kas dažu tehnisku iemeslu dēļ vēl līdz šim nedarbojas. Statistiskais birojs nepieciešams studentu dzīves, darba un apstākļu izpēšanai un atļošanai. Viņš nepieciešams arī, lai varētu sniegt vajadzīgo informāciju Universitātes Padomei un starptautiskām studentu konfederācijām.

Studentu iekšējā un ārējā dzīvē vēl daudz nenokārtotu jautājumu — pagaidām vēl atklāts jautājums par darba ētikas lekciju cikla nodibināšanu pie Universitātes visu fakultāšu mērogā. Šis jautājums ir svarīgs un atsevišķās fakultātes jau sperti attiecīgi soļi.

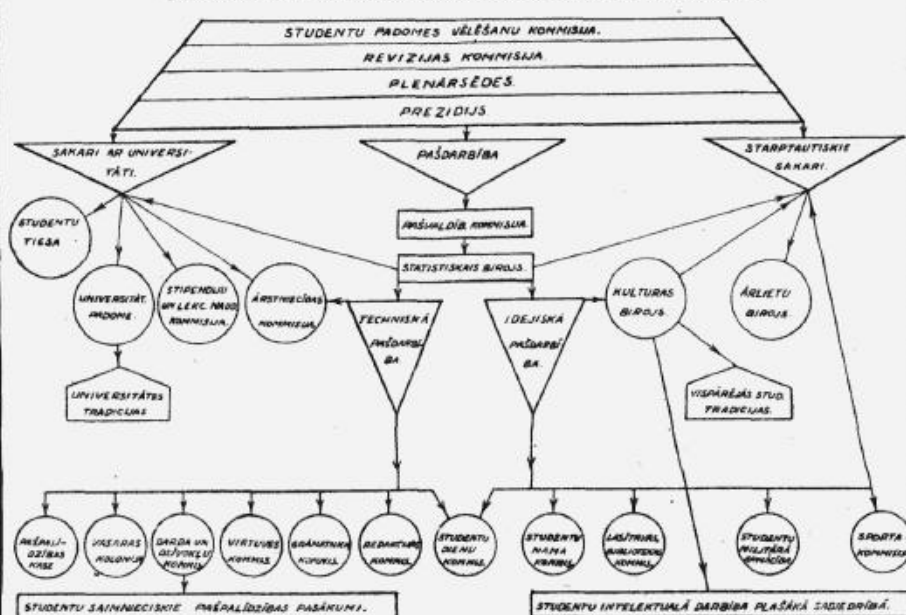
Panākama darba un tehniskās iekārtas lielāka racionalizācija Studentu Padomes komisijās.

Ārstniecības komisijas darbība plašināma, izvedot plašākā mērā stacionāro ārstēšanu un regulāro studentu veselības stāvokļa konstatēšanu. Ievēdamas fiziskās audzināšanas kartiņas. Militārās apmācības ievēšana, kas atvieglotu vēlākās studentu gaitas kaļa klausībā, jāpanāk visdrīzākā laikā.

Studējošās jaunatnes lielā sadrumstalotība neiecietība, sliktie materiālie apstākļi un t. t. daudzos gadījumos tiri hegemonas tieskmes no korporāciju puses, kā arī politikas ievēšana no socialistisko frakciju puses, neskaitoties ar faktisko stāvokli traucē daudz svarīgu panākumu realizēšanu.

Vienotņu pārstāvji Studentu Padomē vienmēr atbalstījuši reālā konkrētā darba nepieciešamību un centušies viņu pildīt. Tomēr ne katru reizi sasniegti vēlami rezultāti valdošā vairākuma inkonskvences dēļ.

STUDENTU PADOMES DARBĪBAS SCHEMATISKAIS ATTĒLS.

šana un šo darbu, kur vienoti jāpieķeras visām organizācijām jo darba lauks plašs un atbildīgs, vienotnēm vienam nav pa spēkam, viņas piekrita biroja pagaidu likvidēšanai. Studentu intelektuālais darbs plašākā sabiedrībā, varbūt, vēl pat par agru, jo sabiedrības ieskatī pret studentiem ir ļoti negatīvi. Tā tad vispirms jāpanāk sabiedrības ieskatu mainīšanās un tikai tad varēsim pamēģināt spert pirmos soļus. Vienotnes šīn virvienā jau patstāvīgi vairākus gadus strādā.

Kā nepieciešamu atrodam statistiskā biroja nodibināšanu pie Studentu Padomes. Pēc ilgāka laika nogulēšanas pašvaldības komisijā un tad atkal prezidijā, pēdējā laikā izvirzījies uz dienas kārtības un sagaidāma drīzumā tā galīga izveidošana.

Kas attiecas uz darba ētikas lekciju cikla nodibināšanu visās fakultātes, tad šo vienotņu frakcijas ierosinājumu atbalstīja visas frakcijas, izņemot socialistus, kas atzinās, ka ārpus Marksa mācībām, viņi citas darba ētikas nevarot saprast. Šis ierosinājums izgājis cauri vairākam instancēm. Pēc pieņemšanas Studentu Padomē, tas apskatīts dekānu padomē — tur izteiktas domas, ka netieši tas pastāvot jau katrā fakultātē, bet izteikta arī vēlēšanās, ka atsevišķu fakultāšu dekāni par šo lietu varētu painteresēties nopietnāki. Kā sekas tam bija, ka pagājušā sēdēstīr Universitātes Padomes sēdēs dažas fakultātes apstiprināja programmas filosofiski-ētiskiem lekciju cikliem. Sevišķi rosīga šīn ziņā bijusi ķīmijas fakultāte. Tad šis jautājums apskatīts Universitātes Padomes sēdē, atrasts par visai svarīgu un ievēlētā komisija no prof. Kundziņa, prof. Adamoviča un doc. Tramacha, pie kuļas studenti var griezties ar saviem ierosinājumiem šīn jautājumā.

Neatkarīgi no jautājumiem, ap kuļiem grozās Studentu Padomes darbs, kas stāv ciešā sakarā vispirms caur pārstāvjiem ar attiecīgo organizāciju locekļiem un tad visplašākos apmēros ar visu studentību, tomēr ir dažas frakcijas, kas ienes darba kailu politiku — runā par šķiru cīņu u. t. t.

Šādas politikas ienešanai nevietā, vienotņu frakcija nav varējusi piekrist un tādos gadījumos ieturējusi pilsonisku līniju.

Krāsu naida dēļ korporāciju frakcija nav laidusi Studentu Padomes darbā jemt dalību konkordiešu frakciju — tādu pajēmienu nevaram atzīt par pareizu un vienmēr esam, cik tas bijis iespējams, atbalstījuši konkordiešu prasības. Vēl pagājušā Studentu Padomē mūsu attiecības ar konkordiešu frakciju bija visai atturīgas — to veicināja vispirms viņu pašu nenoteiktā darbības līnija un otrkārt savstarpējā nesaprašanās.

Esam likuši priekšā un mēģinājuši izvēt vispārīgu St. Padomes darbības racionalizēšanu un, atbalstījuši uzskatu, ka plenārsēdēs nedrīkstētu izplūst pilnīgi neko nedodošās politiskās agitācijas runās, bet ka arī šeit jākonkrētizē un jautājums jāapskata no liederības viedokļa. — Pagājušās padomes darbs tiešām ievērojami padziļinājies.

Studentu Padomei jāpieskaņojas pilnīgi mūsu studējošo īpatnējam prasībām.

M. Grietens.

Vienotņu pārstāvis St. Padomē.

Vienotās latvju inlellīģences veidošanās gaitas.

No visām Latvijas malām saplūst universitātē jaunā paaudze. Tā nāk ar noteiktu grību smelties zinības, pie-savināties gadu simtiem rūpīgi krātās gara bagātības. Pēc šī mantojuma ir ilgas ļoti daudziem un tikai samērā maz izredzētiem, ir laime to sajemt. Tas arī uzliek zināmas morālistas saistības, jo iegūto turpmākā dzīvē nevar paturēt sev vien. Par katru vērtību ir arī pienācīgi jāsamaksā. Par samaksas veidu un iespējamībām jādomā jau pašā sākumā, kad sāk domāt par vērtību iegūšanu. Smeļoties zinībās, vajaga apzināties kā varēs šis zinības piemērot, ne tik daudz savas dzīves nodrošināšanai, kā sabiedriskas dzīves izveidošanai, cenšoties tai panākt garīgu un materiālu labklājību.

Studentam virinot universitātes durvis, pieaugot un nobriestot, jānāk pie atzi-

ņas ka pa studijas laiku nav tikai jāsmeljas zinības vien, bet tam ir jāizveidojas par cilvēku ar patstāvīgu, noteiktu, gaišu skatu uz visām ikdienas lietām. Tam jāpazīst ikdiena, jāpazīst sabiedrība, jāpazīst tie likumi, kas vada sabiedrību, jāpazīst sabiedrības prasības, jāpazīst sabiedrības trūkumi un jābūt skaidrībā par trūkumu cēloņiem. Šos jautājumus pētot, tam jāpaliek objektīvam, tam jāiemācās izslēgties no blakus faktoriem, jāpatur skaidra doma, lai varētu savilkēt visus „par” un „pret”, kas dotu iespēju secināt slēdzienus par labu visai tautai, bet nevis vienai šķīrai, vienam nogrupējumam.

Lai panāktu pareizu uzskatu izveidošanos, nevar tos jemt tikai abstrakti vien. Problēma ir jāpārdomā un jāiztirzā, pieejot pie tā no dažādiem viedokļiem. Tas nav panākams dzīvotjot noslēgtu, vientuļu dzīvi. Vajadzīgi domu biedri-draugi, ar kuļiem kopējiem spēkiem varētu nākt pie pareiziem uzskatiem. Jaunatnes uzskatu veidošanas procesā ieinteresēta arī vecā paaudze. Jaunajai un vecajai paaudzei ejot roku rokā iespējama ātrāka mērķa sasniegšana, kāpēc arī studentu dzīvē veidojas un aug studentu biedrības ar slēgtu un intīmu dzīvi, kur jaunākais ciena vecāko, bet arī vecākais nāk talkā un neatrauj savu padomu jautājuma pilnīgai noskaidrošanai. Studējošās jaunatnes sabiedriskās tendences izpaudušās visos laikos un visās tautās. Tā nav varējusi palikt par vērotāju vien. Tā ir gribējusi un ir gājusi talkā sabiedrībai ar savu entuziasmu un lielo grību labot dzīves apstākļus. Tas sevišķi spilgti izpaudies atmodas un brīvības izcīnīšanas laikā. Tas izpaužas daudz klusāk un kautrāk arī tagad.

Tagad pienācis laiks, kad vārds „brīvā Latvija” ir jāpiepilda darbiem. Ir jāpārāda, ka tiešām esam cīnīgi dzīvot un veidot mūsu tēvu zemi, ka patiešām mēs varam būt kungi šai zemē. Ikdienas darbs ir sīkumu pilns. Šie sīkumi ir jāsasakaņo, viens pēc otra jāsaliek, lai pēc viņu kopuma panāktu harmonisku veselo. Šīn darbā jāstājas viņiem, strādājot plecu pie pleca. Atsevišķi cilvēki, atsevišķas organizācijas, pat līdzīgu organizāciju apvienības ir par mazspēcīgām. Tās var dot tikai vienu otru ierosinājumu, — piemēru.

Mūsu universitātei jānod saskaņota jaunā paaudze, kas var un māk pāri dzīves sīkumiem redzēt gala mērķi. Šī spēja vienīgā var būt par ķīlu, ka tā varēs vēlāk saprasties pie kopējā sabiedriskā darba. Nepietiek ar atziņu izveidošanu. Daudz grūtāk un svētīgāk ir labi domāto realizēt dzīvē. Studentu saime ir viena īpatnēja sabiedrības daļa, kuļai ir savas garīgās un materiālās prasības. Šīn saimē pastāv uzskatu atšķirības, viņā pastāv savi trūkumi, viņas dzīve ir kārtojama un veidojama. To var un jādara studentu Padomei. Studentu Padomes kārtošanas un veidošanas darbam ir jābūt par mērāuklu un aplieciņu tam, cik sagatavoti sabiedriskam darbam universitātes absolventi.

Pirmais posms veidošanas darbā izbeidzies. Tas raksturojams ar jaunu

ceļu meklēšanu. Viņā notikušas pārgrozības; izveidojušies jauni nogrupējumi. Viņu rašanās bijusi sāpīga. Tas prasījis daudz asumu un enerģijas patēriņu. Iezīmējies jau arī otrs posms. Vecā paaudze ir veikusi organizācijas steidzīgo darbu un tai ir vairāk laika ko ziedot jaunai paaudzei. Atsevišķie nogrupējumi sāk meklēt kopējo valodu, meklēt iespēju veidot darbu vispārības labā. Tas prasa daudz gribas un takta, lai stiprākais neaizvainotu vājāko un vājākais mācētu būt iecietīgs pret citu izteiktām domām. Jaunās vienotās latvju inteliģences veidošanas darbs ir sāksis un par to ir jāpateicas tam, ka pie mūsu universitātes sankcionētas studentu sabiedriskās tendences. Studentu Padomē satikās dažādi uzskati, tie krustojās, skaldījās, viens otru papildināja. Studentu Padomē visi satikās un savstarpīgi iepazīnās pie kopēja darba. Tas nācis visiem par labu, — jaunākais straujāki auga un veidojās, vecākam bija jāatmet vecie uzskati un tradīcijas — jāpaliek modernākam.

Pagaidām ārpus studentu sabiedriskās dzīves palikusi viena studentu daļa. Vēlēšanas statistika uzrāda, ka ārpus vēlēšanām paliek apm. 30% kas ir neorganizēto studentu % skaits. Neskatoties uz viņu lielo skaitu, tiem nav Studentu Padomē reprezentantu, jo pēc līdzšinējās prakses caur neorganizēto studentu sarakstiem Studentu Padomē ir iekļuvuši tikai dažu organizāciju locekļi. Tas neorganizētos studentus pa daļai atbaidījis no vēlēšanām, pa daļai piespiedis izšķirties par labu kādam noteiktam nogrupējumam ar pazīstamu ideoloģiju.

Ar katru gadu neorganizēto studentu % samazinājas. Tas samazinājas pateicoties dzīves jaunam veidam, pateicoties tam, ka studejošā jaunatne vairāk un vairāk apzinās, ka universitātē smeltās zināšanas pienācīgi vēlākā dzīvē darbiem jāsamaksa. Lai darbu godam veiktu, katram jāpazīst savs arods, jāpazīst aroda ētiskās prasības, jāpazīst sabiedrības iekārta, viņas likumi.

Cilvēka daba.

(Privātdocenta T. Celma priekšlasījuma īss atstāstījums).

Mūsu laikmets raksturīgs ar cilvēka pašizpratnes samulsumu. Kas ir cilvēks attiecībā pret citām dzīvām būtnēm — vai pār- vai zemdžīvnieks? Vai cilvēces garīgās attīstības process ir uzvaras gājiens pār dabu, jeb sugas tālākā attīstībā apstājusies, izmirstošas sugas, gulbja dziesma?

Skatoties vēsturē mēs saduramies ar dažādākiem cilvēka pašizpratnes uzskatiem no kuriem varam izlobīt sešus galvenos, vadošos uzskatus.

Pirmā uzskata cilvēka pašizpratnē varam cilvēku apzīmēt kā Dievcilvēku. Cilvēks ticībā pieķeras augstākai, pilnīgākai, personificētai būtnei Dievam, kā visu lietu sākumam un galam. Cilvēks vienīgi ir Dieva gribas atklājējs un to piepildītājs, viņam savas radošās gribas nav.

Otrais uzskats, par cilvēku kā saprātīgu būtni — homo sapiens. Cilvēks, arī visa zeme, atrodas pasaules centrā — tā tad antropocentriskais pasaules uzskats. Šis uzskats savu sākumu rod senajā Grieķijā.

Trešais uzskats cilvēku pašizpratnē, kas izveidojas pateicoties straujai dabas zinātņu attīstībai, uzskata cilvēku kā augstāko dabas attīstības produktu. Cilvēks ir attīstījies no zemākiem dzīvniekiem un pateicoties vienīgi savai smadzeņu attīstībai ir ieguvis dzīvnieku pasaulē savu izcilo stāvokli. Cilvēks ir smadzeņu dzīvnieks, kas atšķiras no pārējiem dzīvniekiem ar to, ka, pirmkārt, lieto zīmes (valodu) — zīmju dzīvnieks un otrkārt daiktu dzīvnieks (Werkzeugtier), kas citā par savu eksistenci lieto daiktus (šis jēdziens jāsaprot plašākā nozīmē arī teorijas, metodes).

Šie trīs, īsumā apskatītie, cilvēku pašizpratnē vadošie uzskati, uzskata cilvēku resp. cilvēci kā progresējošu faktoru ar tālākām un pilnīgākām iespējāmibām nākotnē. Bet valda arī pilnīgi pretēji uzskati, kas cilvēkā redz izmirstošās sugas pārstāvi, redz juteklisku, instruktīvu būtni redz vērtību radītāju un piepildītāju.

Ceturtais uzskats cilvēku pašizpratnē vērsti pret trešo, proti, uzskats, ka

jāzina gala mērķis: „Mēs gribam dzīvot mūsu skaistajā, brīvajā Latvijā.”

Jānis Ātrēns,
Vienotņu pārstāvis St. Padomē.

Stingrākus principus!

Tuvojās studentu padomes vēlēšanas! Katra studentu organizācija cenšas pēc iespējas gūt lielāku iespaidu studentu padomē. Bet ne visām studentu organizācijām ir iespēja šo sasniegt, jo taču stingri tiek ievērots balsošanas likums. Sevišķi ir neapskaužams stāvoklis studentiem, latgaliešiem. Pedējos gados latgalieši mazā skaita dēļ nav varējuši ievest savu pārstāvi studentu padomē. Kaut gan studentu padome daudz ko varētu palīdzēt Latgales studentu grūtajam liktenim. . .

Neturu par vajadzīgu šeit sūdzēties par studentu latgaliešu trūcīgiem apstākļiem, sūro likteni. Zinu, latgaliešiem ir daudz pacietības un daudz grū-

tības viņš spēj panest. Tomēr jāsaka, ka neskatoties uz visām grūtībām un nebūšanām, latgaliešu studentu skaits pieaug. Kaut gan šis skaits samērīgi ar pārējo valsts daļu apgalabiem ir gaužam mazs. Neapstāšos arī pie tiem apstākļiem, kas aizver universitātes durvis latgalieša priekšā.

Mazais latgaliešu studentu skaits dažādu apstākļu dēļ ir sadalījies starp 4 organizācijām. Katrai šai organizācijai ir savas tradīcijas, sava attīstības gaita un citas īpatnības.

Bieži gadās, ka vienai vai otrai organizācijai trūkst griba vienoti uzstāties svarīgākos studentu dzīves jautājumos. Arī šoreiz studentu padomes vēlēšanās tāda saprašanās nav panākta. Divulielāko Latgales studentu biedrību pamatotās prasības netika iekārtotas, lai gan apstākļi to atļāva darīt un biedrība prasīja. Savā ietiepībā divas, mazākas pēc skaita organizācijas gribēja savu gribu uzspiest lielākām organizācijām. Lai gan šeit konkrēti runājot (grūttbas

bija kandidātu izvēlē) kandidātiem kā biedrību pārstāvjiem vajadzēja pašiem noņemt šavas kandidatūras. Ja būtu bijusi mazākā griba un ietiepība kandidēt šim personām saprašanās garantēta. Latgales studentu b-bas kopā ar Latg. stud. b-bu „Dzimtene” nevarēdama saprast šo personu rīcību, noteikti pieprasīja dažu kandidātu atkāpšanos no 2 citām organizācijām. Jau iepriekš minēto apstākļu dēļ b-bu pārstāvji — kandidāti deklarēja, ka savas kandidatūras nenogēms, un nepiedalīsies kopējā Latgales studentu organizāciju saraksta sastādīšanā. . . Latgales studentu b-bas biedri aicina savus kolēģus studentus — latgaliešus būt uzmanīgiem šini jautājumā.

Vispārī jāsaka, ka studentu padomē vislabāk tiek reprezentētas korporācijas, bet viņu centieni un darbība ļoti maz atbilst citās organizācijās apvienotiem studentiem. Sevišķi tas sakāms par studentiem latgaliešiem, jo korporācijas savā iekšējā dzīvē ir pārāk svešas un nepiemērotas latgaliešu vairākuma studentu apstākļiem.

Šogad pēc vairākiem pastāvēšanas gadiem latgaliešu studentu korporācija iet kopīgā sarakstā ar citiem latgaliešu studentiem un vēlēšanu taktikā ir stipri nenoteikta. Šeit katram neviļus pacēlās jautājums, vai šāda kopēja saraksta aktīva atbalstīšana, nav saistīta ar citu korporāciju aizkulisēm?

Latgales studentu b-ba šādu uzstādīto kandidātu sarakstu atrod par neiespējamu atbalstīt.

Latgales studentu b-ba aicina visas pārējās latgaliešu studentu b-bas, būt un palikt par b-bām. Meklēt sadarbību ar citām līdzīgām organizācijām un vienoti koptiem spēkiem uzstāties savu centienu aizstāvēšanā.

Augšā aprādīto apstākļu dēļ Latgales studentu b-ba nolēmusi uzaicināt savus biedrus nodot balsi par viņai tuvāk stāvošo organizāciju vienotņu apvienoto kandidātu sarakstu № 13.

S. R.

Vienotņu apvienotais kandidātu saraksts

L. Ū. Studentu Padomes vēlēšanās 1930. g. 7. decembrī.

1. Grietēns, Maksis 9168 stud. ing.	23. Ozoliņš, Hermine 8505 stud. med.
2. Vitols, Jānis 8300 stud. chem.	24. Andrevičs, Marija 9164 stud. mat.
3. Markuns, Elza 8375 stud. hist.	25. Upmalis, Jūlijs 5770 stud. ing.
4. Lobe, Elize 9083 stud. rer. nat.	26. Andersons, Konstantīns 12918 stud. oec.
5. Prūsis, Rūdolfs 10115 stud. jur.	27. Krūmiņš, Anna 11111 stud. rer. nat.
6. Jānieks, Jānis,-Eduards 8050 stud. agr.	28. Cirots, Elza 4535 stud. phil.
7. Koptmanis, Eiženija 5994 stud. agr.	29. Skujiņš, Arnolds 9283 stud. ing.
8. Berkerts, Lilija 7657 stud. oec.	30. Zariņš, Pēteris 10279 stud. med.
9. Pētersons, Arvids 8089 stud. jur.	31. Prūsis, Olga 5380 stud. pharm.
10. Zariņš, Jānis 11327 stud. phil.	32. Paspārne, Erna 10002 stud. mat.
11. Landovskis, Zenta 4359 stud. oec.	33. Zirnis,-Zirntis, Alfrēds 8152 stud. mat.
12. Bilans, Anna 6933 stud. rer. nat.	34. Pauļevskis, Visvalds 10468 stud. pharm.
13. Bauers, Harijs 5719 stud. mech.	35. Bajārs, Marta 7662 stud. mat.
14. Jaunlīniņš, Osvalds 8940 stud. oec.	36. Krakovskis, Milda 6438 stud. rer. nat.
15. Ozoliņš, Vera 10712 stud. phil.	37. Matiss, Visvalds 5822 stud. ing.
16. Mucenieks, Milda 7414 stud. rer. nat.	38. Heimanis, Richards 11270 stud. chem.
17. Rutkis, Jānis 12175 stud. rer. nat.	39. Rozens, Marija 6691 stud. mat.
18. Ērglis, Pēteris 9303 stud. oec.	40. Ātrēns, Jānis 4983 stud. ing.
19. Šneiders, Zelma 9407 stud. pharm.	
20. Kalniņš, Anna 9744 stud. mat.	
21. Purviņš, Pēteris 9402 stud. ing.	
22. Grabis, Rūdolfs, 10957 stud. phil.	

cilvēce ir savā filogenētiskā attīstībā apstājusies un nāvei nolemta suga — cilvēks ir sprostiela. Cilvēks ir bērna stadijā palicis pērtiķis ar traucētu iekšējo sekūciju pateicoties kuņai cilvēka smadzenes, samērā ar citām organisma daļām ir pārmērīgi attīstījušās. Tās uzsūc visus dzīvus, dabiskos spēkus, kas nepieciešami dabiskai dzīvei un atdod tās smadzenēm. Cilvēks pēc šā uzskata ir zemdžīvnieks, dabiskā attīstībā palicis aiz pērtiķa, kas daudz labāk, elastīgāk piemērojas dabai — dabiskās dzīves apstākļiem. Turpretim cilvēka gars, kas attīstījies pateicoties smadzeņu attīstībai ir cilvēka lāsts, kas viņu attālina no dabas un dabiskās dzīves. Cilvēks pateicoties garam atvieto savus maņa organus (kā redzi, dzirdi u. t. t.) ar mehānismiem, kas viņam vēlāk rada nepieciešamību prasību. Dabiskās dzīves vietā cilvēks rada mākslīgu mehānizētu dzīvi. Arī cilvēka sabiedrību satur kopā un noteic normas, kurpretim pie dabiskās dzīves indivīds instinktīvi tiecas pēc sabiedrības un piekļaujas tai. Citas dzīvas būtnes dabiski piemērojas jauniem apstākļiem, tādiem rodoties, turpretim cilvēks, pateicoties saviem mehānismiem, arvienu attālinās no dabas un kļūst no tās neatkarīgāks. Tas šķietas cilvēka ieguvums, bet patiesībā tā nav, var rasties dabiski apstākļi, kad cilvēks vairs ar saviem mehānismiem nevarēs dabai sekot un to izmantot savā labā. Dabiskā dzīvē viņš būs nespējīgs atgriezties tā tad atliek iznīkt.

Piektais uzskats, kuņai arī jau saskatām senajā Grieķu filosofijā uzskata cilvēku kā dziņu un instinktu būtni. Dioniskais cilvēks. Prātam cilvēka dzīvē pēc šā uzskata ir tikai sekundāra nozīme. Dzīvi vada tikai dziņas kā seksualā, barošanās un indivīda nozīmības dziņas. Visa dzīve ar tās izveidnēm reducēdama uz šim trim pamatdziņām. Kā seksualās dziņas izveidnes būtu mināma mīlestība, plašākā nozīmē jemt piem. kā mātes mīlestība pret savu bērnu u. t. t. Pie barošanās dziņas izveidnēm būtu pieskaitāmas sociālās kustības piem. marksisms. Indivīda nozīmības dziņas atvasinājumi mināmi gudrības kāre, slavas kāre u. t. t. Pēc šā uzskata cilvēks tiecas vienīgi pēc

pašlabuma ko tas rod apmierinot savas dziņas.

Pretēji uzskatam, cilvēks kā Dievcilvēks, jaunākos laikos mināms uzskats par cilvēku kā visu vērtību radītāju un piepildītāju. Šis uzskats nepieļauj Dieva esamību. Kas tad ir cilvēks, ja ir Dievs? Tad viņš nav pats vērtību radītājs, bet tikai to atklājējs. Cilvēks pats uzjemas uz sevi visu atbildību, viņš atbrīvojas no Dieva atstāvniecības un pats lemj un veido savu likteni.

Šos uzskatus analizējot un rodot sintezi zinātniski pārbaudīto atziņu starpā nonākam pie apvienojuma un vispārīga slēdziena.

Uz jautājumu, kas cilvēks ir vai pār- vai zemdžīvnieks, varam noteikti atbildēt kā cilvēks ir pārdžīvnieks. Kā zinātne pierādījusi bioloģiski-fizioloģiski cilvēks neatšķiras no augstākiem dzīvniekiem, bet gan garīgi. Jaunākie dzīvnieku psiholoģijas pētījumi liecina, ka dzīvniekam īpaši pērtiķiem ir diezgan attīstīta psihiskā dzīve, bet tā ierobežota vienīgi punktuāli afektīva uzverē. Dzīvnieki uztverot lietas momentāli uz tām reaģē. Turpretim cilvēks uz lietām var vērsties objektīvi, izraisot tās no subjektīvā pārdžīvājuma.

Cilvēka darbību noteic un vada kā instruktīvas dziņas, tā arī prāts. Cilvēks sevi apvieno kā Dionisu tā Apolonu; abiem viņiem ir tiesības uz cilvēku, atkarājās tikai no cilvēka, kuņam vairāk viņš uzticas. Kā vadošais tomēr jāņem Apollons.

Vēsturē — cilvēces attīstības gaitā, varam runāt par kultūrām, to izcelšanos un bojā iešanu. Par cilvēces kultūras kopattīstību vēsturē vēl nevaram runāt. Par cilvēci, kā par vienotu, varam runāt tikai mūsu dienās. Tās ievadītājs uzskatāms pasaules karš, to sekmētāji — straujā tehniskā attīstība piem. radio, ātri satiksmes līdzekļi. Mūsu laikmets ir strauju pārgrozību laikmets. Tas izteic cilvēces satrauktību un līdzsvara trūkumu. Garīgās, morāliskās vērtības tiek ignorētas. Cilvēce cenšas attaisnot „grēkos kritušo” cilvēku. Tādēļ tik liela interese par psicho-patoloģiskiem jautājumiem. Pēc pasaules kara sevišķu popularitāti ieguvuši sports, dejas, skaistuma kop-

šana un muļķīgi rekordi. Kādēļ tas viss tā? Atbildi varam rast skatoties vēsturē, salīdzinot atsevišķu kultūras laikmetu simptomus ar pašreizēja laikmeta simptomiem. Vēsture pierāda, ka jaunās kultūrtautas, jauno kultūru radītājas ir bijušas asketu tautas. Kā senie romieši varenās Romas kultūras rītā, bet kultūras vakarā tā pati tāuta ir baudās un pārmērbās apreibinājusies. Kas gan vairāk rūpējas par savu veselību kā vecs cilvēks, kam tā vairs nav, kurpretim jaunais, spēka pilnais uz to neskatas, viņam ir tālāki mērķi un centieni. Mēs pārdživojam Eiropas kultūras beigu cēlienu. Viss mūsu „jaunais”, ko mūsu laiks uzstāda ir jau sen pārdžīvotais vecais — tās ir vecuma pazīmes.

Mēs cenšamies tuvināties dabiskai dzīvei, tuvināties primitīvam tautām. Kādēļ tas tā? Tur vainojama pārāk liela nosvēšanās uz Apolloniskā cilvēka pusi, bija aizmirsts Dioniskais cilvēks, kas nav no cilvēka dabas izraisāms. Visa mūsu kultūras sistēma tur vainojama — mēs augstu gribējam kāpt — gribējam debesis sasniegt, bet aizmirsām, ka jo augstāk mēs kāpjām, jo smagāks varētu būt kritiens. Tagad mēs sajūtam šī kritiena smagumu. Dioniskais cilvēks ir sacēlies pret Apollonisko, dzīve un kultūra svežas uz pretējo pusi. Cik neilgi vēl atpakaļ kā Eiropas kultūra lepojās ar saviem sasniegumiem, kad tā centās izplesties, kolonizēt visu zemes lodi. Un tagad Eiropa sajutusī sevi tukšumu, savu garīgo bankrotu, sevi uzsūc visu to, ko spēj dot primitīvās kultūrtautas. Ko dod nesamaitāta instinktu dzīve — tie ir mūsdienu dzeši un šlageri. Ir iesācies Eiropas pretkolonizācijas laikmets. Rodas jautājums, cik tālu tas ies, vai stāvoklis neizlīdzināsies. Verrojot vēsturi tomēr varam ticēt, ka ar laiku arī mūsu stāvoklis izlīdzināsies. Cilvēce atgūs sevi līdzsvaru, atgūs spēkus turpmākai gaitai. Kā tas realizēsies, tas ir vēl nākotnes jautājums. Varbūt kāda jauna, spēcīgāka kultūrtauta nāks un nomainīs vecās Eiropas kultūrtautas, vai arī no tām ieplūdis jauni spirdzinoši viņi, kas atjaunos un dos spēkus turpmākai radošai kultūrai.

A. Sk.

Latv. Nāc. stud. B-bu mērķi un stāvoklis stud. Pašvaldības darbā.

Latvju Nacionālo stud. B-bu mērķi un stāvoklis stud. Pašvaldības darbā.

Ir neapstrīdama pārliecība, ka katram atsevišķam cilvēkam ir savs mērķis pēc kā viņš cenšas un kam ziedo savus spēkus, savus darba augļus. Tāpat arī katrai studentu organizācijai, pat katrai studentu grupai ir savi mērķi, savi centieni, kas tiek turēti cieņā un pēc kā sāk izveidot dzīvi sabiedriskā laukā. Ir starpība starp atsevišķām organizācijām, ir starpība starp atsevišķām biedrībām, bet ar laiku šīs organizācijas sāk apvienoties, lai kopējiem spēkiem varētu kalnu galus sasnigt, lai kopējiem spēkiem varētu izvest dzīvē dibinātāju nodomus un realizēt viņu centienus. Tādu ceļu ir gājušas arī Latvju Nacionālās Studentu B-bas: „Austrums”, „Atauga”, „Ziemeļis” un „Ziemeļniece”. Arī viņas ir sapratušas, ka vienotā darbā, vienots spēks.

Apvienošanās darbu Nacionālās stud. b-bas turpinās arī nākotnē. Apvienošanās darbam vēlākā laikā pievienojas iekšējās dzīves izveidošana. Bija jāizveido jauns organizācijas veids, jāatmet viss liekais un aizņemtais no ārienes un jānostiprina iepatnējs Latvju Stud. biedrību tips. Šis darbs prasīja noslēgšanos sevi, tādēļ arī izskaidrojama Nāc. stud. b-bu pasivitāte sabiedriskajā laukā, jo veidojot iekšējo dzīvi neatliek laika pilnā mērā nodoties sabiedriskajam darbam. Jo vispirms jābūt drošam pamatam, tikai tad var stāties pie sabiedriskā darba. Neatlika arī laika visā pilnībā nodoties Nāc. stud. b-bu frakcijai studentu Pašvaldības darbā. Ar to arī izskaidrojams apstākļi, ka katru gadu stud. padomē valda korporāciju vairākums un apzinoties savu spēku korporācijas pat dažādos gadījumos mēģina stud. Padomi padarīt par savu filiāli, kas nekādi savu studentu kopējās pašvaldības darbā nav pielaižams. Nāc. stud. b-bu frakcijas locekļiem, kas aizņemti iekšējās dzīves izveidošanas darbā, nebija katrā gadījumā iespējams šādu parādību novērst. Ir pienācis laiks atkal piegriezt lielāku vērību stud. Padomes Pašvaldības darbā, cenšoties

apvienot visas Nāc. stud. b-bas, tomēr nenostāties arī pret cita tipa organizācijām kā tādām; bet cenšoties mainīt to frakciju iespaidu un nozīmi studentu Padomē, kas pirmā vietā stāda politiku un dažādus agitācijas pajēmienu, bet tiešo pašvaldības darbu atstāj pabērna lomā.

Jemot vērā visu teikto Nāc. stud. b-bu frakcija turpmāk centīsies panākt visu Nāc. frakciju sadarbību tiešā pašvaldības darbā, neizslēdzot tomēr pārējo frakciju darbības kritiku nopietnos jautājumos, kur tās mēģinās izvest savus personiskos nolūkus, kur pirmā vietā stādīs šauras grupas intereses, bet nevis tiešo stud. Pašvaldības darbu; Nāc. stud. b-bu frakcija norobežosies no sīkām savstarpējām nesaskaņām un ķildām; atstājot katrai organizācijai brīvas rokas viņas iekšējās dzīves izveidošanas darbā. Līdz ar to Latv. Nāc. stud. b-bu frakcija centīsies ievadīt stud. Padomes Pašvaldību istā darba gultnē, centīsies panākt saprašanos kopējā darbā, bet norobežosies no katras demagoģijas un nostāsies pret katru priekšlikumu, kas nenāks

par labu kopējam studentu Pašvaldības darbam un līdz ar to visiem studentiem. Ja panāksim kopējā darbā vienošanos, tad gūsim arī panākumus, jo vienotā darbā — vienots spēks.

Latv. Nāc. studentu b-bu frakcijas liders
K. Freivalds.

Kommilitones!

Tuvojas atkal studentu padomes vēlēšanas, šis svarīgais notikums studentu dzīvē.

Pierādīsim, ka mēs to protam pienācīgi novērtēt. Mēs esam ieguvušas tiesības studēt, mācīties, esam pilntiesīgas pilsones ar aktīvām un pastāvām vēlēšanu tiesībām, Bet sakāt, vai šīs tiesības esam pienācīgi novērtējušas, vai esam savas tiesības izlietojušas? Nē. Mūsu kļūda ir tā, ka neapzināmies, ka mūsu tiesības ir ne tikai tiesības, bet liels, augsts pienākums, pienākums pret tagadni un nākotni. Mums ir jādzīvo savam laikam lai nepazustu nākošajam.

Mūsu pienākums ir darboties, būt aktīvām un nest atbildību par savu darbu.

Neatļaujama ir mūsu studentu pasivitāte universitātes sabiedriskā darbā. Nekaitējot zinātniskām interesēm varam strādāt sabiedrisku darbu.

Neaizmirstsim, ka nodoties tikai zinātnei gan iegūsim augstāko izglītību, bet zaudēsim kontaktu ar sabiedrību, ar šo svarīgo faktoru, pateicoties kuram mūsu izglītība kļūst par vērtību. Ja nu esam izlaidušas no rokas pavedienu, kas mūs saista ar sabiedrību, esam palikušas tālas sabiedrības veidojošam darbam, vai nebūs tāls sabiedrībai arī mūsu darbs?

Katra ražīga kultūras darba premise ir sociāli — ētiski izveidota sabiedrība.

Latvju studenti sauc neatliekams pienākums radīt akadēmiskā dzīvē tādu strāvotumu, lai tas varētu ierosināt arī plašāku sabiedrību garīgākam noskaņojumam. Mūsu universitātes jaunatnē ir vērojams diezgan daudz negatīvu parādību, bet arī daudz laba un gaiša.

Ir nenoliedzama spēcīga tieksmās pēc zināšanām un augstākas kultūralākas dzīves pakāpes. Šim tieksmēm vajadzētu izpausties ne tikai pasīvā studentu dzīves kritiķā, bet arī aktīvā darbā, jo tiesība kritizēt ir tikai tam, kas grib labāk un var labāk, kas nebaidās cīņā un grūtībā. Mūsu uzdevums ir celt un veidot labo, apkarot negatīvo un neīsto!

Acis vaļā! Rokas pie darba!

Ir svarīgi ne tik daudz cik studentes strādā Studentu Padomē, bet gan kādas. Vai mūs studentes var reprezentēt tās kommilitones, kuņas gaida tikai to, ko teiks kommilitoni, lai varētu tiem priecīgi piekrist balsošanā?

Vai tiešām vēl latvju studente šimtā laika nav spējīga domāt patstāvīgu domu un teikt savu neatkarīgu vārdu, un piepildīt savu kultūras cilvēka uzdevumu?

Sievietei ir nenoliedzamas spējas veidot cilvēku pstchi. Viņai ir jāsaka savs vārds un jādara savs darbs.

Gribam būt kultūras cilvēki, bet tādi mēs nebūsim, ja gadu gadiem klusēsim.

Neaizmirstiet, ka aktivitāte ir kultūras kritērijs.

Elza Miķelsone.

Latvju Nacionālo Studentu Biedrību kandidātu saraksts № 5.

L. Ū. Stud. Pad. vēlēšanās 1930. g. 7. decembrī.

1. Freivalds, Kārlis 11221 med.	22. Āboliņš, Jānis 8775 med.
2. Ozoliņš, Harijs 8440 ing.	23. Grinfelds, Kārlis 11223 chem.
3. Miķelsons, Elza 7730 phil.	24. Kraulis, Tālvāldis 12613 ing.
4. Strausmanis, Jēkabs 9357 mech.	25. Strads, Rudolfs 7049 agr.
5. Dolietis, Kārlis 7178 med.	26. Niedra, Pēteris 11712 oek.
6. Siecenieks, Aleksandrs 3789 oec.	27. Bērziņš, Marta 10766 med.
7. Kalniņš, Jānis 1496 jur.	28. Pliens, Arturs 11846 oec.
8. Kārklīšs, Hugo 183 jur.	29. Kļaviņš, Rudolfs 9030 ing.
9. Šreibers, Zinaida 7527 phil.	30. Pētersons, Pēteris 13107 theol.
10. Jansons, Roberts 4303 mech.	31. Nuķis, Arnolds 6006 med.
11. Riekstiņš, Nikolājs 7648 agr.	32. Bērziņš, Otto 5676 mech.
12. Strēlerts, Teodors 6104 jur.	33. Zaļkalns, Liliņa 11625 phil.
13. Roze, Voldemars 7040 ing.	34. Strads, Jānis 8326 phil.
14. Lapsiņš, Roberts 4624 mech.	35. Krišjānis, Arvids 12614 ing.
15. Upīte, Zenta 4542 phil.	36. Bauris, Jānis 7169 ing.
16. Kālejs, Atis 6186 oec.	37. Dravnieks, Aleksandrs 1263 jur.
17. Laksbergs, Arnolds 1687 med.	38. Vāpa, Jānis 8203 jur.
18. Bramanis, Kārlis Alfrēds 1520 ing.	39. Gobdzenis-Gobzinis, Jānis Alberts 8937 jur.
19. Kaņeps, Osvalds 5327 jur.	40. Kalniņš, Arnolds 7640 med.
20. Plauciņš, Leons 6459 arch.	
21. Kirchenšteins, Vera 13359 agr.	

Kas ir dāņu tautas augstskola?

Par šo jautājumu tautas izglītības nedēļā, Rīgā, oktobrī š. g. noturēja vairākus priekšlasījumus dāņu Askovas tautas augstskolas lektors Dr. Holgers Kjērs. Starp citu, vienu priekšlasījumu arī universitātē. Ar šiem priekšlasījumiem minētais dāņu tautas izglītības darbinieks pavēra skatu uz svarīgu tautas izglītības un audzināšanas faktoru, kas daudzas citas tautas pamudinājis iet pie dāņiem šai lietā mācīties. Tautas augstskolas, kas Dānijā darbojas jau pāri pus gadu simtam, radījušas visās tautas dzīves nozarēs neapšaubāmi svētīgu iespaidu.

Dāņu tautas augstskolas idejā nav bijis un nav arī tagad šauru praktisku mērķu. Darīt cilvēku labāku, modināt viņā darba gribu, darba prieku un pienākumu apziņu, audzināt to par istu cilvēku patriotu — tas tautas augstskolas mērķis. Tādus mērķus uzstādīt un iespējamā mērā sasniegt gan var tikai iestādēs, kur vadība atrodas personu rokās, kas šai audzināšanas un izglītības darbā ieliek visu savu dvēseli. Un tie ir cilvēki, kas saprot savas tautas jaunatnes ilgas un spēj dot tām zināmu papildījumu, spēj pavērt ceļu centieniem pēc pilnīgākas, garīgi bagātākas dzīves.

Dānijā darbojas ap 60 tautas augstskolas un parasti viņas audzēkņu skaits ir ap 100—150. Ir tautas augstskolas ar 300 audzēkņiem (piem. Askovā), bet ir arī skolas tikai ar dažiem desmitiem audzēkņu.

Mācību ilgums — vīriešiem 5—6 ziemas mēnešus un sievietēm 3 vasaras mēneši.

Dāņu tautas augstskolas parasti nav valsts vai pašvaldības iestādes, pat reti kur tās atrodas sabiedrisku organizāciju pārziņā. Viņas, galvenā kārtā, ir privātas audzināšanas iestādes, pie kam vadītājs noteic arī tās programmu, kā arī visa skolas darba metodisku izveidojumu. Sakarā ar to top saprotams

vadītāja — audzinātāja personīgais iespaids uz audzēkņiem.

Bet līdz ar minēto rodas jautājums, par tautas augstskolu uzturēšanas iespējamību. Še nu jāatzīmē, ka valsts un pašvaldības vav skopas pabalstu atvēlēšanā tautas augstskolām. Pabalstus izsniedz, galveno kārt, stipendiju veidā, kas iztaisa vai nu pilnas mācību izmaksas apmēru, vai arī tikai zināmu daļu no tās.

Parasti katram audzēkņim jāmaksā 75 kronas mēnesī (ar pilnu panziju).

Viena no tautas augstskolu svarīgākām īpatnībām ir tā, ka katra skola saistīta ar internātu. Audzēkņi nedzīvo lielās kopistabās. Ir vai nu katram sava atsevišķa istabiņa, vai arī dzīvo pa diviem kopā. Līdz ar to audzēkņu dzīve un darbs tautas augstskolā iegūst zināmu brīvību, neatkarību un ir rādīti apstākļi nopietnam pastāvīgam studiju

darbam, kas saistīts ar grāmatu lasīšanu, referātu gatavošanu u. t. t. Sabiedriskā dzīve tautas augstskolās norisinās auditorijās un citās kopējās telpās. Starp citu atzīmējams, ka ēdamzāles ir plašas un pie galda iet visa skolas saime kopā t. i., ka audzēkņi tā skolotāji ar visām ģimenēm.

Tas veicina sirsnīga un mājīga gara nodibināšanu.

Tautas augstskolas apmeklē dažādu aprindu jaunatne. Tur ir gan bagātu lauksaimnieku dēli, gan arī sīkzemesnieku vai rokpeļņu bērni.

Audzēkņu vecums svārstās no 18—25 gadiem. Viņu priekšizglītība mēdz būt ļoti dažāda: ir kas beiguši vienīgi pamatskolu, bet liels vairums kas beiguši lauksaimniecības, tehnisku vai citu skolu.

Kad ārzemēs runā par dāņu tautas augstskolām, tad tās bieži tiek minētas

sakarā ar dāņu zemnieku kooperāciju. Vācu profesors Hollmanis, kas sarakstījis ļoti labu grāmatu par dāņu tautas augstskolām, vērsa uz viņām uzmanību īsteni tāpēc, ka viņš interesējās par lauksaimniecību. Viņš bija uzstādījis jautājumu, kāpēc lauksaimniecība Dānijā stāv augstāk nekā Vācijā?

Atbildi viņš rod šādu: tāpēc, ka dāņu zemnieki ir organizējušies kooperatīvos. Bet ka dāņu zemnieki sapratuši kopdarbības domu agrāk nekā vācu zemnieki, tas izskaidrojams ar tautas augstskolu iespaidu.

Arī kāds zviedru autors, apcerēdams Dānijas kooperāciju, minējis tautas augstskolas. Un tā bieži, lietu tuvāk nepazīdami daži autori — to gan nevar teikt par prof. Hollmani, taista aplamu slēdzienu, ka tautas augstskola ir tikai līdzeklis, bet mērķis ir kooperācija, saimnieciskā rosta vai vispārīgā saim-

Skats no Lietavas universitātes studentu sporta kluba izrikojuma.

nieciskā labklājība.

Tāds ieskaits ir nepareizs.

Dāņu zemnieki, kopš senseniem laikiem, ir raduši lielākus sabiedriskus un saimnieciskus jautājumus atrisināt kopīgi. Tas arī ir devis labus panākumus un tas ir stipri vien tautas augstskolu kustības sekas. Bet sekas nav tas pats kas mērķis.

Dāņu tautas augstskolas skolotājs necenšas sniegt saviem audzēkņiem zināšanas par kooperāciju, resp. tīri praktiskus aronnieciskas dabas jautājumus. Saprotams, nolasa arī šais nozarēs pa priekšlasījumam, tāpat arī viens otrs pašizglītības pulciņš uz pašu audzēkņu vēlēšanos nodarbojas ar šiem jautājumiem. Bet tas nav tautas augstskolu īpatnējais uzdevums. Viņas uzdevums ir izjēmt jaunatni no viņas aronnieciskā darba, atrast viņu no ikdienišķās dzīves materiāliem centieniem un izcelt viņu citādā apkārtnē — tautas augstskolas audzināšanā un izglītošanā sfairā. Un taisni tas apstākļi, ka dāņu tautas augstskolas nav dzinušās pēc praktiskiem mērķiem, bijis par cēloni, ka šīm augstskolām bijusi tik liela nozīme arī praktiskā dzīvē. Gargi modra, cēliem centieniem apveltīta jaunatne, tā prot vienmēr sabiedriski domāt un attīsta lielāku rosbu arī tīri praktiskas dabas lietās, nekā tāda jaunatne, kas pazīst tikai materiālus mērķus.

No visa augstāk teiktā paliek saprotams, ka, lai tautas augstskolas savā īsā mācību laikā varētu kaut ko paliekošu un vērtīgu dažādam audzēkņu sastāvam dot, tam jābūt kaut kam apvienojamam, dziļi nozīmīgam, idejiski cildenam.

Dzīve ir rādījusi, ka dāņu tautas augstskolas spēj to pildīt. Viņas ir mācējušas saskatīt tās, dažkārt grūti tvejamās tieksmes, kas mīt jaunatnes sirdīs un atrast tās raženam darbam.

P. S. Tiem, kas grib tuvāk iepazīties ar dāņu tautas augstskolām, varu norādīt uz nesen latvju valodā iznākušo grāmatu: „Dāņu tautas augstskolas”, „Konzums” kopdarbības nodalās izdevums.

K. Slaucītājs.

Studenti — kabare dejotāji un avižu pārdevēji.

(„Lietuvas Studentas” apmaiņas raksti I.)

Visiem zināms, ka mūsu studentu oikonomiskais stāvoklis diezgan grūts. Daudzi, būdami zemnieku bērni un nekādu pabalstu no vecākiem nesejēdami, ir spiesti nopelnīt maizi ar blakus nodarbošanās. Varbūt nemaz nemaldīšos teikdams, ka blakus nodarbošanās ir apm. 60—70% no mūsu studentiem; trīs ceturtdaļas no tiem kalpo valsts un privātās iestādēs, bet citi pelnās ar stundām vai kā citādi.

Parasti mēdz teikt, ka ārzemju studenti, no šā viedokļa raugoties, ir laimīgāki — tos tā nespiež rūpes par eksistenci. Bet kad ieskatās tuvāk ārzemju studentu dzīvē, aina ir pavisam citāda. No viņiem tāpat liels procents nodarbojas ar blakus darbiem un no tiem pārtiek, bet tikai retais no tiem sēž valsts iestādēs. Ārzemes tos var sastapt visur, visdažādākos darbus strādājot.

Tē es gribu pastāstīt ar ko nodarbojas tie vācu studenti, kam nav tās laimes izmantot vecāku vai radu kabatu. Statistika rāda, ka Berlīnes tehniskās augstskolas apmeklētāju starpā bijuši 1500 darba meklētāji, bet darba biroji no tiem apgādājuši ar vietām tikai 500. Nav jādama, ka šē runa iet tikai par kantoriem. Nē. Daudziem studentiem jāpārdod uz ielas avizes, jāizpilda naktssargu pienākumi, jāpiedalās pie filmu uzņemšanas kā statistiem, jāizpilda privātu detektīvu pienākumi sekojot neuzticīgiem vīriem un sievietēm, jābūt pa šoferiem, vadoņiem, ielu lampu tīrītājiem un t. t. Tas nav izdomājums, bet skaidri fakti.

Saprotams, ka tiem iet grūti ar studijām. Un tāds pats liktenis ir bijis arī ne vienam vien no mūsu studentiem. Ja studijas vien aizņem dienā 8 stundas laika un tad vēl nāk klāt blakus nodarbošanās, cik tad atliek laika miegam? Liekas, ka cilvēki, kas runā par vieglu un jautru studentu dzīvi, nav redzejuši studentu dzīves otru pusi. Tie runā citādi,

Plenārsēde š. g. 27. novembrī.

I. Jau tūlīt pēc protokola nolasišanas sākas „amizieris”: t. s. „darba studentu” pārstāvis Natansons protestē pret prezidija rīcību. Atklājas tādas lietas, kā prezidija ignorējošā izturēšanās ar izstrādāto instrukciju projektu nepieņemšanu viņam u. t. t.

Pie protokola sociālistiskie studenti iesniedz pārlaibojumu, ka viņi pagājušā sēdē esot tomēr uzstājušies pret korporāciju priekšlikumu, nododot Natansona iesnieguma norakstu prorektoram. Protokolu ar šo pārlaibojumu pieņem, bet Natansona protestējošie pārlaibojumi paliek bez ievēribas.

Ar 14 balsīm pret 10 balsīm (3 atturēties) noraida priekšlikumu par minēto pagājušās sēdes lēmuma anulēšanu Natansona lietā. Ar to ir arī redzams, ka tomēr absolūta vairākuma šim korporāciju priekšlikumam nav.

II. Prezidija ziņojums kļūst zināms, ka atturētnieku saraksts noraidīts tikai sīku formalitāšu dēļ, bet to tiesu liela pretimnākšana izrādīta sievietes korporāciju sarakstam.

Elksnis (konk.) kanstatē, ka vēlēšanu komisijā tomēr neesot viss kārtībā. Padome atļauj Ls 20 000 — pārvest no Latv. bankas uz Rīgas ziemeļu krājāzdevu s-bu.

Virtuves komm. iesniegto papildbudžetu nolemj apspriest nākošā sēdē. Tālāk gandrīz veselu stundu debatē par kāda kommlitona iesniegumu (sūdzību) pret progresīvu Jerkinu — kā stipendiju komisijas locekli, kas esot ar nepareiziem faktiem uzstājis pret stipendijas piešķiršanu šim kommlitonim. Par šo lietu debatēja arī 20. nov. sēdē un arī vēl tagad netika skaidrībā. Nolēma no stipendiju komisijas locekļiem pieprasīt tuvākus paskaidrojumus.

Pārrunas izcēlās ar prezidiju rīcību pie organizāciju apsveikšanas jubileju gadījuma. Kāds kommlitonis aizrādīja, ka līdz šim prezidijs esot gājis apsveikt tikai tās studentu organizācijas, kas dzērot 4—5 dienas no vietas (vai arī „Selonijas” jubileja tur domāta, neizdevās noskaidrot. P. Z.)

III. Beidzot sāk apspriest pašvaldības komisijas izstrādātās instrukcijas. Pie noteikumiem par studentu namu Natansons iesniedz priekšlikumu, kas visos pārējos padomes locekļos rada smieklus: lai

Studentu padome.

studentu namu pārvaldot tikai trūcīgu studentu sastādīta komisija. Šeit arī sociālisti reiz uzdrošinājas aizrādīt, lai reiz taču Natansons nāk ar nopietniem priekšlikumiem. Zināms, padome šo Natansona priekšlikumu „vienbalsīgi” pieņem, t. i. — balsošanā „par” balso tikai pats autors. Instrukcijas pieņem II. lasījumā.

Pie lasītavas komisijas instrukcijām atkal ar ļoti raksturīgu priekšlikumu nāk Natansons — lai sevišķu vērību piegriežot... Padomju Krievijas laikrakstiem. Ar viņu gluži vienis prātis nav sociālisti, kamdēļ notiek savstarpēja gaļa izrunāšanās un „atmiņas atsvaidzināšana”. Kad „kaš pašu mājas” beidzies, un instrukcijas jāliekbalsošanā, izrādās, ka nav kvoruma. Sēdi, kuļu vadīja J. Raiska un P. Austrīņš, pārtrauca. Pēc sēdes atjaunošanas turpināja instrukciju apspriešanu un pieņemšanu.

Ši bij pēdējā priekšvēlēšanu sēdē, bet visumā neko neatšķirās no citām sēdēm. Komisku situāciju tikai radīja sievietes korporāciju neveiksme ar kādu viņu pārlaibojumu pie studentu nama instrukciju apspriešanas. Lai gan nesen atpakaļ universitātes padomei iesniegts paziņojums, ka vīriešu un sievietes korporācijas esot idejiski līdzīgas organizācijas, tomēr — kā jau tas labiem draugiem pienākas — bez „ķīvēšanās” cauri netiek.

P. Z. Ārkārtējā plenārsēdē 13. novembrī tika sasaukta komisija instrukciju pieņemšanai. Pr-jis paziņoja, ka Vienotņu Vienkopa š. g. 30. nov. nodomājusi sarīkot Rīgā izrikojumu ar teātra izrādi u. c. priekšnesumiem, kuļu atlikums nāk studentu nama fondā. Tālāk ziņo par paredzēto studentu gājienu 18. nov. uz Brāļu kapiem un par stud. padomes vēlēšanām, kas noliktas š. g. 7. decembris. Tā kā studentu padomes vēlēšanas vairs nav tālu, tad kļūst saprotams, kādēļ sociālistisko studentu frakcija taisni tagad nāk ar pieprasījumu par izstrūkumu studentu padomes grāmatnīcā. Par šo lietu tuvāk jau rakstīts „Studenta” 171. numurā un sociālistu gaļā izrunāšanās bija pilnīgi nevieta.

Pieņēma studentu dienu komisijas un pašvaldības komisijas instrukcijas, bet pārējo komisiju instrukcijas nolemj apspriest nākošā sēdē. P. Z.

Ārkārtējā plenārsēdē 20. novembrī sākās ar lielu nokavēšanos. Sēdi atklājot tani konstatējams tikai neliels kvorums.

Iepriekšējās sēdes protokolu pieņem ar Briškā pārlaibojumu.

Vienotnes iesniedz prezidijam pieprasījumu par š. g. 18. novembra Universitātes mācības spēku un studentu gājienu, kuļu kārtība nezināmu un nesaprotamu iemeslu dēļ nav tikusi visām studentu organizācijām paziņota. Kā zināms, pag. gadā gājiens no Brāļu kapiem atgrīezās pilsētā organizētā veidā un to pie Universitātes vecās ēkas sagaidīja rektors un stud. padomes prezidijs ar universitātes karogu (daļa korporāciju gan ceļā gājienu atstāja), bet šogad šī tradīcija vairs netika ievērota un par to vienotnēm, konkordijām u. c. studentu organizācijām netika nekas ziņots. Iesniegumu, ko vienotņu frakcijas vārdā motivē J. Ātrens, pieņem, uzdodot prezidijam noskaidrot šo starpgadījumu.

„Darba stud.” pārstāvis Natansons iesniedz rakstu, kuļu pieprasa reorganizēt Universitāti. Lai gan šis iesniegums nav parakstīts, tomēr stud. padome to nolasa. Korporāciju frakcijas pārstāvis ierosina šo ierosinājumu noraidīt, bet norakstu piesūst prorektoram studentu lietās ieskatam. Izceļas asas debātes. Konkordiju frakcijas pārstāvis ierosina šo iesniegumu noraidīt un pāriet pie komisiju instrukciju apspriešanas. Debātes tomēr nebeidzās.

Vārdū jem visi sociālistiskās studentu frakcijas locekļi un asā toni uzbrūk korporācijas frakcijas priekšlikumam. Sociālisti aizrāda, ka studentu padomei neesot jāuzņem politikās pārvaldes funkcijas. Nesaprotams, kādēļ gan šeit prorektoru vidū aicina. Tie pēc soc. frakcijas domām esot draudi un studentu padomē gribot izrēķināties ar citādi, kā valdošais vairākums, domājošām frakcijām.

Pirms šo priekšlikumu nobalšošanas sociālistiskā frakcija ierosina konstatēt kvorumu, bet paši atstāj sēdi, tā gribēdami to izjaukt, jo paredzams, ka korporācijām savu iegribu izvešanai būs vairākums. Aiziet arī Natansons... Izrādās, ka no 40 stud. padomes locekļiem klāt ir tikai — 19. Sēdes vadītājs P. Austrīņš (zemn.) pārtrauc sēdi uz 5 minūtēm.

Pārtraukuma beigās ierodas vienotņu frakcijas loceklis M. Grietēns, kas bijis aizkavējies darba dēļ. Viņu saņem ar applausiem un atklājot no jauna sēdi ir kvorums — 20 no 40... Balsošanā korporāciju fr. priekšlikumu pieņem ar 14 balsīm pret 6 (vienotnes, konkordijas). Studentu padomes sociālistiskās frakcijas locekļi sēžu zālē gan uzturējās, bet... sagērbušies mēteļos visādi traucēja sēdi.

Instrukciju pieņemšanu atliek uz nākošo sēdi. Sēdi slēdz pl. 18.50.

uz eksāmeniem. Mēs nevaram pat iedomāties, ka chēmīķis uzjautrinātu publiku ar akrobatiskiem trikiem, bet elektrotehniķis izpildītu kabarejā eksotiskas dejas. Un tomēr tā ir. Tos spiež uzstāties publikas priekšā neapmierināmais vēders, ar kuļu nekādi kompensāmi nav iespējami.

Skaidrības dēļ var minēt dažus sludinājumu tekstus, kas izkārti tieši pie darba biroja durvīm: „Vajadzīgi studenti, studentes Olimpia-Bahu restorānā desīņu pārdošanai. Alga — 19%.” „Vajadzīgi studenti, kas vecākai dāmai var mācīt elementāro matemātiku.” „Operetei vajadzīgs solists un komiķis. Vēlami studenti”. „Students, kas grib pārrakstīt 700 adreses, var nopelnīt 5 markas.” „2 studenti var dabūt darbu — tīrīt tenisa laukumu.” u. t. t. Nedomājiet, ka Berlīnes studenti tādiem sludinājumiem ne acu neuzmet. Gluži otrādi — kandidātu mēdz būt pat par daudz.

Varbūt kāds jautās, kādēļ Berlīnē studentus vērtē tik augstu. Pirmkārt tādēļ, ka studentiem te ir laba slava, tie ir apzinīgi un čakli, un otrkārt tādēļ, ka tie strādā par visai mazu atalgojumu. Ne par velti Berlīnes studentu starpā ir pazīstams izteiciens: „Dienā un naktī ir 24 stundas. Kam ar dienu nepietiek, tas var jemt palīgā naktī”.

Darba studenti Berlīnē:

Augšā — būvdarbos, autovadītājs. Vidū — radioorķestrs, laikrakstu pārdevējs, fotogrāfs. Apakšā — studenti kabare dejotāji.

ja zinātu ko nozīmē no plkst. 8. vakarā līdz 5. no rīta pūst saksafonu un gulēt tikai 4 stundas uz kaila sola. Un jāsaprot Berlīnes kafējnicās vislabākie mūzikanti orķestros ir studenti. Pa naktīm tie spēlē vijoli jeb klavieres, pa dienām sēž auditorijās. Un Berlīnē nav arī mazums takšu, kuļus vada studenti, pa naktīm mācīdamies

Universitātes ziņas.

Miris universitātes asistents.

17. nov. rītā miris universitātes acu klīnikas vecākais asistents Dr. Jānis Spulgerāns. Tas ir sāpīgs zaudējums medicīnas fakultātei, bet sevišķi acu klīnikai. Nelaiķis bija pašos spēka gados, bija nolīcis doktoranda eksāmenus, savācis materiālus savai disertācijai un drīz būtu arī to aizstāvējis. Šī disertācija, kā izteicās ū. acu klīnikas vadītājs prof. Ruberts, būtu bijusi viena no labākām, bet nāve pārvilka strīpu visiem nodomiem. Dr. Spulgerāns beidzis Tērbatas augstskolu 1917. gadā, strādājis kā asistents pie anatomijas katedra, pēc tam darbojies kā kara ārsts Latvijas atbrīvošanas cīņās un kopš Latv. univers. acu klīnikas nodibināšanas skaitās par šī katedra asistentu. Ja klīnika tagad ir labi nostādīta, tad tas lielā mērā ir nelaiķa Dr. Spulgerāna nopelns.

20. novembra vakarā Dr. J. Spulgerāna mirstīgās atliekas no I. pilsētas slimnīcas pārveda uz studentu biedrības „Ataugas” telpām, kurās vecbiedris bija nelaiķis. Še skaisti dekorētā aktu zālē pie sava vecbiedra atzīstamības nīesām dežurēja ataudznieku goda sardze.

21. nov. izvadīšanā no „Ataugas” telpām Valņu ielā 3/5, piedalījās daudzi medicīnas fakultātes mācību spēki, studenti, un daudzi „Ataugas” vecbiedri, kas ieradusies arī no laukiem pavadīt savu studiju biedri pedēja ceļā. Sēru gājiens uz īsu brīdi apstājās pie universitātes un tad izvirzījās uz Meža kapiem. Te vaiņagus nolika med. fak. dekāns prof. Budulis, prof. Ruberts, no „Ataugas” vecbiedriem — Dr. med. Galējs, „Ataugas” priekšnieks — stud. med. A. Kalniņš, asistentu pārstāvi, slimo kases u. d. c. I. pils. slimnīcas direktors Adamsons slimnīcas darbinieku vārdā atklāja pieminēkli čaklajam darbiniekam. Visās runās tika cildināta nelaiķa apbrīnojamā darba mīlestība.

Nāves cēlonis — asins saindēšanās no augoņa.

Vieglas smiltis!

A. K.

Lauksaimniecības fak. pārbaudījumi vispārējā botānikā un herbariju pieņemšana bez iepriekšējas pierakstīšanas ik nedēļas piektdienās no plkst. 5.—7. vakarā bioloģijas ēkā.

Matēmatikas un dabaszinātņu fak. doc. Fr. Gulbis pārbaudīs fizika rakstiski 15., 17. un 19. dec. matēmatikas mehanikas un ķīmijas fak. studentus, bet 18., 19. un 19. dec. dabaszinātņu, farmācijas un inženierzinātņu fak. studentus. Jāpierakstas 3 dienas iepriekš. Katrā grupā eksaminēs ne vairāk par 15 studentiem. Ieteicams līdzīgt grāmatas (forulas un tabulas).

Fiziskā ģeogrāfija pārbaudīs 11. un 18. dec. plkst. 12. fiziskās ģeogrāfijas institūta. Jāpierakstas 3 dienas iepriekš.

Mehānikas fak. Dzelzceļu virsvalde piesūtījusi apliecinājumus par praksi, kas sajamas fakultātes dekanātā.

Arhitektūras fakultātē tās pašas apliecinājumus sajamas fakultātes kanceļā. Sociālā likumdošanā pārbaudījumi notiks katru trešdienu plkst. 7. vak. Fakultātes bibliotēkā jāpierakstas pie doc. Mucenka

Vācu valodas pārbaudījumi notiks ik pārnedēļas pirmdienās no plkst. 5.—6. vak. Jāpierakstas pie lekt. P. Kūļa pēc lekcijām. Doc. A. Akmentišs pārbaudīs tiesību zinātņu ievadā 4. un 8. dec., bet valsts tiesības 6. dec. Iepriekš jāpierakstas pie doc. A. Akmentiša lekcijām. Tautsaimniecības nodaļas studenti, kuri labi pārvalda vācu un angļu vai franču valodas, var atrast nodarbošanos ar atalgojumu līdz 150 ls mēnesī. Jāpieteicas fakultātes kanceļā.

Tautsaimniec. fak. Komisijas pārbaudījumi angļu valodā notiks š. g. 16. dec. rakst. — plkst. 10. rītā, mutisk. plkst. 17., vācu valodā 17. dec. — rakst. plkst. 10., mutiskais plkst. 17. Lūgums ar aprādītu apakšnodāju, kādu students vēlas beigt, iesniedzams fakultātes kanceļā līdz 8. dec. š. g.

Prof. Dr. Frēze eksaminēs romiešu civiltiesības š. g. 25. un 28. nov., vecā ēkā. Studentiem — juristiem, kuri tiesmedicīnu noklausījušies līdz 1930./31. g. acības gadam, notiek pārbaudījumi katru trešdienu pl. 6. p. p. L. O. Tiesmedicīnas Institūta telpās (L. Maskavas ielā 72.)

Dabas zin. fak. akadēmisko gala pārbaudījumu termiņi 1930. g. rudens sesijā, matem. zin. nodaļā: Funkciju un varbūtības teorijā. Zemes magnetisms un ortogrāfija 2. dec. plkst. 11., 7. klaus.; Augstākā dinamika. Atmosfēras mech. un termodinamika. Klimatoloģija 9. dec., plkst. 11., 7. klaus. Teorētiskā fizika. Okeanoloģija 16. dec., plkst. 11., Fizikas institūta. Dabas zin. nodaļā: Augu fizioloģija 1. dec. plkst. 10., Augu fiz. inst., Ziedaugu sistematika 9. dec., pl. 10. Botānikas inst., sistematiskā zooloģija 9. dec., plkst. 10.; Ģeoloģija 15. dec., plkst. 10. Ģeoloģijas institūta.

Lauksaimniec. fak. A. Raistera kungs ziņo, ka pārbaudījumi lauksaimniecības būvniecībā, tekošā semestrī notiks 4., 11., 18. dec. Iepriekš jāpierakstas pie sub. asist. Laukības k. g. C. Hēmijs fak. Doc. Maizīts ziņo, ka Farmācijas studentiem 11. klauzura praktiskos

Universitātes ģimnazija.

(Iesūtīts).

Pārmetumi par to, ka mūsu vidusskolas stāv uz ļoti zema līmeņa, vairojas ar katru dienu. Paceļās domas ka ģimnaziju kurss pagarināms līdz sešām klasēm, lai to absolventi ieietu universitātē jau labāki sagatavoti un nebūtu sliktas priekšsagatavošanās dēļ jāzaudē dārgs laiks lēnām stūdejot. Parasti aizrāda, ka ārzemēs oikonomiskie apstākļi liepilsētās ir vismaz tikpat grūti un tomēr studenti, pateicoties lielām ģimnazijās iegūtām faktiskām zināšanām, spēj veikt kursu normālā laikā. Pats par sevi saprotams, ka mūsu tautas gods no mums prasa enerģisku apstākļu labošanu un uzmanības koncentrēšanu uz ģimnazijām. Pareizs ir aizrādījums ka universitāte nespēs izveidoties par eiropaiski pirmklasīgu augstskolu, kamēr ģimnazijas viņā sūtiš neintelligentus aspirantus. Parasti mēs sevi ieaijājam skaitās domās par to ka esam strādīgākā tauta Eiropā (statistika nosauc 60 90% no visiem iedzīvotājiem par strādājošiem) un cik daudz mēs esam sasnieguši isā pastāvēšanas laikā. Pa to pašu laiku mēs atkal aizmirstam, ka spēsim turpināt šos lieliskos rezultātus vienīgi cenšoties pēc izglītības un dzenot viens otru tālāk uz priekšu. Pat vismazākā iemīšana un niecīgākā apstāšanās neizbēgami izsauks progresu iestāšanās atālināšanos. Tamdēļ būsim nomodā par mūsu nākotni!

Pārvērtējot atveišķās atziņas jautājumā par ģimnaziju stiprināšanu neviļus uznāk doma, ka labākie rezultāti tiktu sasniegti ja universitāte pati uzņemtos iniciatīvi šinī lietā un radītu savu universitātes ģimnaziju, kā parauga un ģimnaziju reformas būzi.

Šinī universitātes ģimnazijā vajadzētu nostādīt intelektuālo izglītošanu priekšzīmīgi. Kurss būtu 6 gadīgs un varētu tikt izņemts trijās grupās, kuru

absolventiem būtu tiesība ārpus visiem konkursiem iestāties universitātes attiecīgās fakultātēs.

Pirmā grupā, t. s. klasiskā, skolnieki jau specializētos vecās valodās, psiholoģijā, filosofijā un vēsturē un tās absolventiem būtu priekšrocības: filol. filos., un teoloģijas fakultātēs, un ties. zin. nodaļā. Otrā grupā, t. s. humanitārā, specializēšanās koncentrētos latīņu valodā, vēsturē, ģeogrāfijā un jaunās valodās, un priekšrocības attiektos uz tauts. zin. fakultāti. Trešā grupā, — matemātiskā, galveno vērību vērstu uz matemātiku, fiziku, ķīmiju un dabas zinātnēm, un priekšrocības attiektos uz arch., inž., mech., medicīnas, ķīmijas, matemātikas, lauksaimniecības un vet. medic. fakultātēm. Pastāvot 6 gadīgam kursam absolventi būtu 19, 20 gadus veci un intelektuāli daudz attīstītāki nekā tagadējie aspiranti.

Universitātei nebūtu grūti dot šai paraugu ģimnazijai labus mācības spēkus. Privilēģētais stāvoklis attiecībā uznieikļūšanu universitātē neapšaubāmi pievilks šinī ģimnazijā daudzus skolēnus. Bez tam būtu vēlama ja iestāšanās ģimnazijā būtu saistīta ar konkursu, vismaz ar konkursu uz dažām brīvīvētām, lai tadā ceļā dotu iespēju viņā nokļūt arī mazturīgiem un provinces bērniem.

Paraleli jau agri iesāktai specializēšanai attiecīgos katras grupas svarīgākos priekšmetos, universitātes ģimnazijas nolūks būtu ne tikai sagatavot spējīgus aspirantus universitātei pašai, bet radīt latvju intelligencē vispārīzglītotu paaudzi, kas spētu dot tālāk to kultūras gaismu, ko viņi ieguvuši ģimnazijā. Lai varētu garantēt viengabalainu skolēnu audzināšanu un izveidošanu Latvijas universitātes garā, būtu jānoliedz pāriešana no un uz citām ģimnazijām. Discipulus.

Organizāciju dzīve.

L. ū. stud. atturības b-bā š. g. 27. nov. par senlat. tiešu dvēseles daļumu sadzīvē nolasi rēlerātu G. Austrums.

L. ū. medicīnas fak. stud. b-bas gada svētki-eglite notiks 6. decembrī Brīvības ielā 15. leejā biedriem un viesiem uzrādot ielūgumu.

š. g. 7. decembrī Virsnieku klubā notiks kārtēja pēcpusdienas tēja ar priekšnesumiem. Ieteicams to apmeklēt. Atlikums par labu studentu namu fondam.

Par agronomu b-bas valdes priekšsēdi ievēlēts doc. J. Vārsbergs, pr-ža biedru — J. Pēliss un A. Fridbergs, sekretāru — E. Robiņu, kasieri — E. Macņu.

Slimo kases ārstu b-bas 5 g. jubilejas svētki notika 22. nov.

Korporācija „Selonija” nupat kā novīnēja savas pastāvēšanas 50. gadu jubileju. Pēc svētku ievadījuma konventa dzīvokli, notika gājiens uz Meža kapiem, kur iesvētīja jaunzūvēto kapu vietu Selonijas locekļu apbedīšanai. Apmeklēja arī Brāļu kapus, kur

Vienotnes „Lidums” sirmā stunda

š. g. 27. oktobrī, kurā bez lidumiešiem un mākslas akadēmiķiem piedalījās arī tēlnieks Zaļkalns un V. Reiznieks, apskatīja brīvības pieminēkļa projekta metus. Zaļkalns tuvāk apstājās pie sava meta, kurš sacensībā dabūja 2. godalgu. Reiznieks sniedza pārskatu par pieminēkļu būtību. Pastāvošā dzīvē šķirojam atziņas sfairu un nodomu sfairu. Mākslinieki ir tie, kas nodoma sfairas mērķus un ideālus cenšās realizēt. Zinātnieki pieder pie atziņu sfairas. Cilvēki, sev. lielie gari, neapmierinās ar dzīves seklumu, bet cenšās pēc pilnības. Profeti to sacniedz reliģijā, tēlnieki — tēlotā mākslā, rakstnieki literatūrā un dzejā u. t. t. Pieminēkļus varam šķīrot: 1) slavas pieminēkļos, tie ir vēsturiski pieminēkļi, kas slavina pagātni bez nākotnes centieniem. Šāda veida pieminēkļus sev. redzam pēc revolūcijām un kariem 2). — ir pieminēkļi, kur bez vēsturiskā momenta mil nākt klāt ideālais — abstraktais saturs. Tādām jābūt arī mūsu brīvības pieminēklim. Prātnieku pagātne ir tumša un drūma. Tagadne sīka un sekla. Mēs nevaram kā vecās kultūras tautas lepoties ar gataviem sasniegumiem. Mums jāiet tālāk un pieminēklim jābūt šīs tālākās domas un ideālu ierosinātājam. Mūsu pieminēkļa metos ir divi veidi: a) — kuļos attēlo esošo, bijušo atziņu, tādu ir vairākums un viņi sevi pilnībā neattaisno. b) otrie ir idejiska satura ar ierosinošiem nākotnes nodomiem. Tāds ir arī Zaļkalna pieminēkļa projekts. Mākslinieks te izpauž irracionālo — aicinājošo. Pieminēkļa meta apakšējā daļa izceļ atziņas sfairu. Augšējā daļa savā slaidā tornī simboliski rāda tiekšanos uz augšu. Iekšējā daļa atstāta citu mākslinieku veidošanai (freskām). Debatēs noskaidrojās, kā Zaļkalna mets būtu tas pieņemamākais no visiem citiem sacensībā dalību jēmušiem biedrības pieminēkļa projektiem — F. H.

nolika vaiņagu. — Tam sekoja jubilejas svētku dievkalpojums Māras baznīcā, svētku koncerts konventa dzīvokli. Nākošās dienās notika Nacionālā teātri svētku akts, Selonijas dib. Purīga Klāva 5 celienu lūgas „Zviedris” izrāde un jubilejas balie Amatnieku biedrībā. —

Svētkus noslēdza ar lāpu gājienu uz universitātes veco ēku un eksternais komeršs. —

Spožās svinības, uz kurām seloņi bija ļoti ilgi gatavojušies, neželodami ne laika ne līdzekļus, izvērtās gaiv. kārtām par tās materiālā spēka un sakaru parādī, kamēr idejiskais darbs un centieni palika nemanīti, jo skaisti teiktie vārdi dzīvē paliek nerealizēti. — J.

Viņu ideāls... Pedējā laikā korporācijas un viņu ideologi izrādīja lielu interesi par politiskiem jautājumiem. Viena daļa aizstāv un propagandē jaunas korporācijas ietilpstošās intelligences partijas dibināšanu, otra daļa turpretī leteic izmantot pastāvošās pilsoniskās partijas, iegūstot tur sev vairākumu un noteikšanu.

Arpolitikā turpretī korporāciju ideologu vairākumu, kā liekas, atbalsta Vācijas orientāciju, jo kā jau citādi izskaidrojama lielā interese par vācu kultūru, vācu tradīciju cienīšanu un tas lielais prieks, kādu izrādīja viņu aprindās sakarā nacionālsociālistu (Hitlera piekritēju) uzvaru Vācijas parlamenta vēlēšanās. P.

Atskānas no Mārtiņu ķekātām.

Kā zināms, šogad (un arī turpmāk) studentu namam līdzekļus vairs nevāc parastā ceļā — ar bundziņām pa ielām staigājot (ko tauta par ubagošanu dēvē), bet tanī vietā studentu dienu komisija nolēmusi sarīkot „finansu nedēļu” un arī vairākus izrikojumus. „Mārtiņu

ķekatas” bija pirmais šāda veida izrikojums, un ir uzskatāms kā karnevāls latvju garā. Diemžēl materiālā ziņā šis sarīkojums nav devis cerētos ienākumus.

Cēloņus tam varētu sameklēt ļoti daudz, bet galvenais ir tas, ka studentu sarkojumos ieviesies pārāk liels sti-

vums, tiem trūkst sirsnības un istās jautrības.

Vienotnes nāca kā istie ķekatnieki un paši jautri būdami, gādāja par jautrību un omulību. Lielākā atzinība šeit komm. E. Ārgulei — studentu dienas komisijas loceklei. Z.

L. ū. novadniecību savienība š. g. 22. nov. nosvinēja septītos gada svētkus. Savienībā patlaban apvienotas 8 novadniecības. Gada svētku svinības akadēmisko runu par tagadnes kultūras seju noturēja Dr. phil. T. Celms. Tai sekoja apsveikumi, koncerts un saviesīga dzīve ar apdziedāšanos u. t. t.

Š. g. 25. novembrī pagāja 75 gadi no nelielā L. ū. Dr. hon. causae **J. Velmes** dzimšanas dienas.

Akadēmiskās sekcijas — akadēmiskās jaunatnes organizācijas pie lielākām politiskām partijām — sakarā ar nākošā gada vēlēšanām izrādā viscaur lielu rosbību. Studentiem — ikkatram ir jāinteresējas arī par politiskiem jautājumiem, lai vēlāk, atstājot alma mater, varētu pārņemt no vecākās paaudzes mantojumu — lai varētu savu jauno valsti uz priekšu vadīt. Tikai par nožēlošanu šīs akadēmiskās sekcijas ir palikušas vai nu par vietu apgādāšanas birojiem vai deputātu un partijas lideru „rokas puīšu” organizācijām.

Kommlitotipi, savu idealismu nepārdodiet par lēcu vīrumu. P.

L. U. Stud. Vienotnes sarīkoja š. g. 30. novembrī Skolas ielā 6 „Studentu vakaru” par labu studentu namam.

Vienotnes neatzīdamas līdzekļu vākšanu ar bundžinām, griežas pie sabiedrības priekšlasījumu un izrīkojumu veidā. Līdzīgas vakarus vienotnes jau sarīkojušas Matīšos š. g. 16. martā un Skrīveros š. g. 4. maijā, atrodot sabiedrībā dzīvu piekrišanu.

„Studentu vakarā” tika uzvesta teātra izrāde no vienotņu teātra trupas K. Veica režijā, — „Čarļa krustmāte”. Šī komēdija no angļu studentu dzīves guva dzīvu atsaucību. Arī mūzikas priekšnesumi un zolo dziesmas guva aplausus. — Pēc tam notika saviesīga dzīve. Vakars bija ļoti apmeklēts un noritēja omulīgā sadzīvē. F. H.

Māksla.

Nacionālais teātris.

Akurātera „Mīlestības zeme” ne kādā ziņā nevar pieskaitīt pie izcilus stāvošiem darbiem un arī Nacionālā teātra repertuārā lugai, šķiet, nebūs lieli panākumi. Lugas uzbūvē pārāk sasteigtās situācijas nepārliecinošas un viens un tas pats teksts atkārtojas bezgala daudzās vietās, tikai mazliet citādi variēti.

Ja skatītājs tomēr jūtās kaut cik apmierināts, tad par to jāpateicas lugas idejai, inscenējumam kā arī Ligo dziesmām un dejām.

Kā jau teicu, lugas ideja peina ievēribu un isumā tā būtu — nekā cilvēkam nav tik mīļš, kā zeme, kurā viņš dzimis. Tikal tur, ejot roku rokā ar senajiem tikumiem un parašām, cilvēks atdzimst, pamostas viņa labākais „es”, mīlestība pret dabu, cilvēkiem un tas jūt, ka nav vairs vientuļš, ka arī viņa dzīvei ir kāda nozīme, un tas nav vairs bez mērķa kļūstošais pazudušais dēls.

Zēl, ka autors nav parūpējies, lai arī ārējais ietērpis būtu tikpat pārliecinošs, cik pārliecinoša ir pati ideja.

Daudz maz tas izdevies pēdējā cēlienā, kur

Latv. stud. nāc. centieni.

L. N. S. B. š. g. 1. dec. disputa iss atreferējums.

Doc. Āboliņš kgs savā runā izsakās, ka nāc. stud. centieniem jābūt daļai no nāc. kultūras. Darbā un domās jāvadās no nāc. kultūras ideju izpausmes. Stud. ir tie, kas veidos tautas nākotni — stud. ir nāc. kultūras rezerves.

Materiālā kultūra var būt internacionāla, bet garīgi jābūt nacionālai.

Agrāk galveno vērību piegrieza korporācijām, gaidīja no tām nacionālus kultūras darbiniekus, bet tagad redzams, ka korporācijās valda vācietības gars, kur nacionālie stud. centieni ir sveši — korpor. nepieņemami. Tur valda šablona — kastu gars, individuālais tur neeksistē.

Nacionāli domājošiem stud. jāapvienojās un jārāda sava seja, jo uz viņiem ir liktas lielas cerības. Vajaga atjaunot vecās labās parašas un kur iespējams, tās modernizēt, labo izkopt un pārveidot.

Doc. kgs beidz runu vārdiem: „Neizšķiediet spēkus nelietderīgi, bet tautiet tos nākotnes darbam”.

Prof. Kundziņš: Galvenā vērība piegriežama kvalitātei un nacionālam etosam. Ārējais spožums nenorāda uz kvalitāti, tas bieži ir apsegs iekšējam tukšumam.

„Mazāk ārišķības un kundzības, vairāk brālības un iekšēja siltuma.”

Rūman-Ķēniņa: Nāc. kultūra, nāc. centieni un ideoloģija ir vārdi, kas atskan sabiedrībā, šie vārdi dominē katrā nāc. organiz. izkārtne, bet izkārtne ne katreiz atbilst ikdienas dzīvei.

autors veikli operē ar Ligo dziesmām, dejām un dziesmu kaņiem.

Angliskā, krāsaino papīrvitņu deja ap stabu, šķiet, inscenētāja izdoma, vareja izpaļikt, jo pārāk kontrastēja ar tīri latviskajām dziesmām, dejām un tēriņiem.

No tēlotājiem jāmin Osis un Lejkalne. Pārliecinoši bija arī Kvēpa un Lejīņa tēlojumi.

Pēc ilgāka laika Nacionālā teātra apmeklētāji dabūja redzēt vienu no saviem iemīļotākajiem gājū putniem Liliju Stengeli Bāra komēdijā „Žozefīne”. Par komēdiju gan šo lugu nevarētu saukt, jo tur vairāk tragisma kā komisma. Te ir ciņa starp divām sievietes stiprākām tieksmēm mīlu un tieksmi pēc varas un slavas.

Kaut gan sievietes dzīvēkā būtība ir mīla, taču bieži tās pašas to neapzinās un cenšas pēc ārējā spožuma, ja ne tieši pašas, tad caur mīloto cilvēku, aizmirsdams, ka virietis, kurš ir pamodināta slavas kāre un tieksme būt varonim, atdodas šiem mērķiem viss un viņa jau tā vajā jūtu pasaule pazūd kombinējošās prāta pasaules un ciņas kāres iespaidā.

Jācer, ka mūsu stud. jaunatnes gars būtu nacionāli kristalli tīrs, bet dažu org. gars runā tam preti.

„Lai izrūgtu vecais raugs (vācietība) un lai uzplauktu spēkā tās stud. org., kas meklē jaunu ceļu, un kuļu saknes būtu pašu tautā”.

Prof. Malta: Latvija mantoja daļu no ķeizarvalsts un līdzī arī sadzīves formas.

„Mazāk ārišķību, bet vairāk dziļā nopietna darba.”

Doc. Gulbis: Dodot iespēju studēt tautā nes lielu upuri, tāpēc stud. šis upuris jāatminas, jāatlīdzina vērtības un jāatlīdzina ar augļiem radot pašam nāc. kult. vērtības.

Kirsteins: Nacionāli domāj. stud. jāņem aktīva dalība politiskā laukā. Jaunie stud. jāizkopj tas, ko vecie uzceluši.

Adv. Fridenbergs: Kāds milzīgs spēks ir nacionālismam to redzam no piemēriem Itālijā, Vācijā u. c.

Tur uzplaukst kā garīgā, tā materiālā kultūra, tur nacionālā ideja tautu sakausē, valdošā nācija asimilē mazākās tautas.

Atturība stādama pirmā vietā, jo tad būs arī enerģijas ietaupījums.

Sk. dr. Lapiņš: Nevar visu vainu uzkrāt studentiem, studenti arī tagad ieņem valsts darbā atbildīgas vietas, galvenais ir, ka tag. stud. trūkst sociālas taisnības sajūtas. Par daudz lielu vērību piegriež eksistences jautājumam, pārējais paliek novārtā.

Studentiem jāiet tautā un jāsniedz tur palīdzīga roka.

Tādam cilvēkam mīla ir kas nenozīmīgs, rotaļa, kurā to tikai traucē, jo nesaskan ar viņa darbu.

Tāda ir visumā „Žozefīne” atziņa un tas ir stāsts par Napoleonu un viņa pirmo lielo mīlu. Žozefīne pamudināts, Napoleons kļūst par pasaules iekarotāju, tā panāk, ka Napoleons un līdz ar to arī viņa kļūst slavens, bet zaudē Napoleona mīlu un ilgās tiecas atkal pēc dzīves, kad tā ir bijusi tikai nabaga nepazīta pariziete, bet mīlota un laimīga.

Lugā ir daudz psiholoģiski sarežģītu momentu un kāpinājumu ar kuriem viešņa — Žozefīne un tās partners Briedīts — Napoleons tiek meistariski galā.

Stengeles un Briediņa kopspele sagādā skatītājiem retu baudu un aplausu vētra un puķu gan izrādes vidū, gan beigās, pierādīja, ka skatītāji ir prātusi tos novērtēt. Rūd. Prūsīs.

Paskaidrojumus par izrunu, nozīmi, vietu

izlūdzos šādiem vārdiem: vabdas, vabiņi jeb vibiņi, vadale jeb vadele, vadga, vadi, vadinieks, vadot, vadulis, vagares („sarkanās bietes”), vaida, vaidāt, vaidnieks, vaigot, vaikslīgs, vaikstīties, vaikslis, vaiksts jeb vāksts, vaijāt (ar ail), vaikāt, vaiļums, vainakāt, vairēt, vairināt, vaižīties, vaist, vaidīgs, vaiki, vaiveri (ar r?), vakarainis,-e, vaķe, vaķis, valāts, valarāties, valatība jeb vaļatība, valācis, valbācis, valdzītis, valgāt jeb valgot, valģis, valgt, valgums, vadākšņa, vadānsis, (ar zn?), vadna, vaislis, vaķāns, vajosti jeb vejosti, valgme, vabale jeb vabaļa, vabolis, vačit, vadālas, vads, vadulis jeb vadula, vadolis, vagol(i)s, vaibstīķis, vaibstot, vaikstāties, vaimas, vakarene, vakarine, vaiks, audekla vaiņa (vaiņu) malas, vaipa(s), vairāta, vairā, vairulība, vaiska, vaislis, vaišļu lapa, vaisls, vaitit, vaivads jeb vaivada, vaivere(s), vāja.

Rīgā, Ģetrūdes ielā 3. J. Endzelīns.

Grāmatu apskats.

Kārļa Zariņa stāstu krājums „Starp divām mūžībām” iznācis A. Gulbja apgādībā un ir viena no interesantākām parādībām šajā sezonā

Aleksandra Čaka „Poema par Ormani” izdevis „Zelta Grauds” ar R. Sutas ilustrācijām. Sakarā ar šo grāmatu viena no turpmākiem mūsu laikraksta numuriem sniegsim rakstu par vāgabundismu jaunākā literatūrā.

Jāņa Veseļa drāmu „Jumis” izdos Valters un Rapa. Uz svētkiem šī izdevniecība apsoltjusi arī Janševska, un Jāņa Sarta romānus un Elinas Zālates dzejoļu krājumu.

Antona Bārdas dzejoļu grāmata (ap 17 loksnes iznāks autora izdevumā).

„Zaļa Vārna” izdod Erika Raistera dzejoļu „Man” un Fridriha Gulbja „Nakts triumfs”. Abi krājumi parādīsies tirgū pirms Ziemassvētkiem. Dzejoļu krājums kārto arī P. Kikuts, Eriks Adamsons un Leonīds Breiķis.

Visvalda Jankava pirmais dzeju krājums „Liesmu rotaļa” (10 loksnes) iznāks uz svētkiem.

Paskaidrojums.

Sakarā ar dzejnieka Poruka brāļa J. Poruka rakstu pagājušā „Studenta” numurā, redakcija aizrāda, ka ar minētā rakstā izsacītām domām viņa nav solidarizējies un tas ievietots vienīgi pārrunas kārtībā, kā atbilde citam rakstam „Studenta” 167. num., kā tas jau arī J. Poruka raksta sākumā teikts. Redakcija.

Redakcijas kolēģija: Atbild. redaktors: cand. oec. **Fricis Hūns**. Kolēģijas priekšsēdētājs: **Visvalds Jankaus**. Izdevēji: **L. ū. studentu vienotņu Vienkopa un Latvju nacionālo stud. b-bu Savienība.**

MANUFAKTŪRAS PRECES

no labākām Latvijas un ārzemes fabrikām

- Kungu uzvalku un mēteļu drānas
- Dāmu kleitu drānas vilnas un kokvilnas
- Linu audekli, pusaudekli,
- Madepolami, nansuki,
- Vatētas gultas segas,
- Galvas lakatus,
- Aužamos diedziņus,
- Visus drēbn. pieder.

VAIRUMĀ. par vislētākām cenām piedāvā MAZUMĀ.

Centr. Sav. „KONZUMS”

Dzirnavu ielā 68. Tālrūnis 2-6-8-5-4.

RADIO

aparātus, skaļruņus, skaļruņu galviņas (sākot no Ls 7.50) un visas radio daļas izdevīgi pārkat pie

PĒTERA BĒRZIŅA

RĪGĀ, Kr. Barona ielā 4, tālr. 21389

Piesūta arī pa pastu uz pirmo pieprasījumu.

- Rasetnes, „RICHTER”, „SCHÖNNER” u. c.
- Logaritm. līnijāli „RIETZ”, „ELEKTRO” u. c.
- Zīmēj. papīrs „SCHÖLLERSHAMMER” u. c.

AUGSTSKOLAS AUDZĒKŅIEM — RABATS.

Holländer un Friedländer

DIB. 1903. G. Vaļņu ielā 31. Tālr. 20318.

Augstākā labuma zīmēšanas pieder. special-lieltirgotava.

M. Grebzes Dejas KURSI

Lielā Grēcinieku ielā 24.

Tālr. 2-1-2-8-6

Atsevišķas stundas un grupas katrā laikā.

Foto-ateljē Hebenspergers un Ko.

Īpašn. **ZVIRBULS**

Elizabetes ielā 49

Tālr. 27378

Atvērta arī svētdienās Studejošiem cenas pazeminātas

Mod. frakas un smok. uzvalkus izirēju.
Pagatavoju visādus kungu uzvalkus
pēc jaunākiem modes paraugiem.
Pirmklasīgs darbs. Ilggadīga prakse.
Cenas mērenas.
Valdemāra ielā 16, ieeja no Dzirnavu telas.
Tālr. 3-3-0-3-9.
Amatmeistars **E. Klaviņš.**

STUDENTU VIRTUVĒ
L. Vērmaņa dārza paviljonā
atvērta:
I. nodaļa bez apkalpošanas no pulksten 12.—17. un 19.—22.
II. nodaļa ar apkalpošanu no pulksten 12.—22.
pusdienas un vakariņas
no I labuma produktiem
Sestdienās no plkst. 19.—24.
Svētdienās . . . 17.—22.
five o'clock tea

LASAIT UN IZPLATAIT
„STUDENTU”
Doma Muzejs
atvērta svētdienās no pulkst. 11.—2.